

Vodič za zatvorenike kazneno-popravnog zavoda Sollicciano

**Vodič o zatvorskim propisima i
službama za osudjena lica**

SERBO CROATO
1° edizione ottobre 2009

Comune di Firenze
Assessorato Politiche Sociosanitarie

Vodič za zatvorenike kazneno-popravnog zavoda Sollicciano

**Vodič o zatvorskim
propisima i službama za osudjena lica**

SERBO CROATO
1° edizione ottobre 2009

Pubblicazione promossa dall'Assessorato alle Politiche Sociosanitarie del Comune di Firenze, in collaborazione con la Direzione del Nuovo Complesso Penitenziario di Sollicciano e della Casa Circondariale Gozzini.

Testi: Direzione NCP Sollicciano - Ufficio Pedagogico;

Asl 10 - Sanità Penitenziaria;

Associazione Altro Diritto;

Ufficio Interventi Carcere del Comune di Firenze.

Coordinamento: a cura di Marco Verna - Ufficio Interventi Carcere - Via Verdi, 24 - Firenze - tel. 055.2769785 - mail m.verna@comune.fi.it - www.comune.fi.it/opencms/export/sites/retecivica/amm/garanti/garante_detenuti/informazione/area_carcere/index.html

Traduzione testi: Cooperativa Sociale Cat Onlus

Grafica ed impaginazione: Studio Dueeventi Comunicazione

Stampa: Tipografia Comunale di Firenze

Il testo è disponibile nelle seguenti lingue: Albanese, Arabo, Cinese, Francese, Inglese, Romeno, Spagnolo, Serbo Croato.

Si ringrazia la redazione di "Ristretti" per aver fornito il testo-base.

»»» Sadržaj «««

➤ Uvodna reč Načelnika Opštine Firenca za Socijalno-sanitarne poslove	7
➤ Uvodna reč Direktora Novog zatvorskog kompleksa Sollicciano	9
➤ Uvodna reč Direktora Zavoda za olakšano izdržavanje kazne M. Gozzini	11
➤ 1. Život u zatvoru i odnos sa zatvorskim radnicima	13
1.1 Prvi trenuci zatvorskog života	13
1.2 Pravila poonašanja	14
1.3 Zatvorsko osoblje	16
1.4 Posete, telefoniranje i pošta	17
1.5 Kupovina	19
1.6 Pismena molba (<i>domandina</i>)	19
1.6.1 Premeštaji	21
1.7 Škola, stručno usavršavanje, kulturne i sportske aktivnosti	21
1.7.1 Komisija za prehranu zatvorenika	22
1.7.2 Zatvorenička komisija	22
1.8 Jedinstveni matični broj (<i>codice fiscale</i>)	22
1.9 Verska pomoć	23
1.10 Politički izbori i referendum	23
1.11 Garant zaštite i ostvarenja prava zatvorenika	24
1.12 Žensko odeljenje	24
➤ 2. Zavod za olakšano izdržavanje kazne Gozzini - Firenze (Solliccianino)	25
➤ 3. Zdravstvena zaštita u zatvoru	27
3.1 Opšta pravila za što zdraviji život u zatvoru	27
3.2 Važnost higijene	28
3.3 Odnosi sa zdravstvenom službom	28
➤ 4. Zakoni od najvećeg interesa	31

4.1 Pravna zaštita o trošku države (<i>Gratuito Patrocinio</i> - besplatna pravna pomoć)	31
4.2 Pravni osnovi za držanje u pritvoru	32
4.3 Sudski proces i razne forme sudjenja:	33
Sudjenje po skraćenom postupku (<i>Il giudizio abbreviato</i>)	
Nagodba (<i>Il patteggiamento</i>)	
Postupak pred Inokosnim Sudijom (<i>Citazione diretta davanti al Giudice Monocratico</i>)	
Direktni postupak (<i>Il giudizio direttissimo</i>)	
Trenutni postupak (<i>Il giudizio immediato</i>)	
Redovni postupak (<i>Il giudizio ordinario</i>)	
4.4 Zatvorske beneficije i alternativne mere:	36
Nagradno smanjenje kazne (<i>La liberazione anticipata</i>)	
Nagradni dopusti (<i>I permessi premio</i>)	
Spoljni posao (<i>Il lavoro esterno</i>)	
Poluotvoreni tretman (<i>La semilibertà</i>)	
Uslovni otpust pod nadzorom organa za socijalni rad (<i>L'affidamento in prova ai servizi sociali</i>)	
Uslovni otpust u «posebnim slučajevima» (<i>L'affidamento in prova in "casi particolari"</i>)	
Odobrenje alternativnih mera osudjenim licima obolelim od side ili sa teškim nedostatkom imuniteta (<i>L'ammissione alle misure alternative per condannati affetti da A.I.D.S. conclamato o da grave deficienza immunitaria</i>)	
Kućni zatvor (<i>La detenzione domiciliare</i>)	
4.5 Oproštaj (<i>Indulto</i>)	43
➤ 5. Pravni odnosi sa institucijama	44
5.1 Preispitivanje socijalne opasnosti i opozivanje odluke o proterivanju	44
5.2 Obnova dozvole za boravak	45
5.3 Evropska pravila o izvršenju kaznie	45
5.4 Premeštaj osudjenika u inostranstvo	46
Kako tražiti premeštaj	
Šta se događja nakon premeštaja	
5.5 Ekstradicija	47
➤ 6. Ekonomski odnosi sa institucijama	48
6.1 Novčane kazne i njihovo pretvaranje u ograničenje slobode ili rad u	

javnom interesu (<i>La multa e l'ammenda, conversione in libertà controllata o in lavoro socialmente utile</i>)	48
6.2 Troškovi sudskog procesa i izdržavanja u zatvoru	49
6.3 Naknada štete	50

➤ 7. Šalter za dokumente i zaštitu (*Sportello documenti e tutele*) _____ **51**

7.1 Beneficije za ispomoć u prihodima i drugi dokumenti	51
7.2 Stalno mesto boravka	51
7.3 Lični dokumenti i druge potvrde matične službe	52
7.4 Naknada za nezaposlene, sa umanjenim rekvizitima (<i>Indennità di disoccupazione con requisiti ridotti</i>)	52
7.5 Porodični dodatak (<i>Assegni familiari</i>)	53
7.6 Upis na redovni biro za zapošljavanje i biro za hendikepirana lica (<i>Iscrizione al collocamento ordinario e per i disabili</i>)	55
7.7 Starosne, invalidske i socijalne penzije (<i>Pensioni di anzianità, di invalidità e sociale</i>)	55

➤ 8. Gradska mreža službi za izdržavanje kazne unutar i van zatvora _____ **57**

8.1 Javne ustanove	62
--------------------	----

Uvodna reč Načelnika Opštine Firenca za Socijalno-sanitarne poslove

Prošlo je skoro tri godine od prvog izdanja ovog vodiča. Vodiča koji je nastao na direktan zahtev građana lišenih slobode i čiji je cilj bio da olakša boravak u popravno-kaznenim zavodima. Brzina kojom su razdeljeni svi primerci štampani u prvom izdanju, zajedno sa konstantnom novom potražnjom, navele su nas na pripremu novog izdanja.

U odnosu na prvo izdanje vodiča, dodato je poglavlje sa spiskom udruženja i institucija, kao i poglavlje o zdravstvenoj zaštiti i o zavodu Mario Gozzini.

Stefania Saccardi

Načelnik Opštine Firenca za Socijalno-sanitarne poslove
(Assessore alle Politiche Sociosanitarie del Comune di Firenze)

Uvodna reč Direktora Novog zatvorskog kompleksa Sollicciano

Zadovoljstvo mi je da pozdravim izlazak iz štampe ovog Vodiča za zatvorenike, prevedenog na više jezika, koji će biti predat licima lišenim slobode u kazneno-popravnom zavodu Sollicciano.

Uprava kazneno-popravnog zavoda oseća jaku potrebu da: olakša razumevanje organizacionih pravila u zatvoru, uloge institucionalnih referentnih ličnosti, osnovnih pravila, kako formalnih tako i neformalnih, koja omogućuju saživot u zatvoru; poboljša i učini što funkcionalnijim međusobno razumevanje između zatvorenika i zatvorskog osoblja; omogući ostvarenje zakonskih prava zatvorenika.

Poznata je činjenica da se u kazneno-popravnim ustanovama u Firenci i celoj Italiji, nalaze mnogi strani zatvorenici (oko 60%) koji ne govore i ne razmeju sasvim dobro italijanski jezik, kao i italijanski zatvorenici sa niskim stepenom školskog obrazovanja, koji imaju teškoće u socijalnoj integraciji.

Obe kategorije susreću se sa nizom problema u razumevanju zatvorskih propisa, u smislu obaveza, pravila, ograničenja zatvorskog života, ali i u smislu prava, kao što su pravo na zdravstvenu zaštitu, na rad, na posete, na mogućnost ostvarivanja alternativnih zatvorskih mera, kao i na samo pravo, koje je i najvažnije, na razumevanje propisa.

Jedna od mogućnosti suočavanja sa ovakvom situacijom, kojoj pribegavaju i drugi italijanski zatvori, jeste ostvarenje višejezičnog vodiča koji će omogućiti zatvorenicima da bolje upoznaju zakonske odredbe i poboljšaju sopstvenu interakciju sa zatvorskim osobljem.

Ostvarenje ovog vodiča omogućeno je zahvaljujući saradnji Uprave Kazneno-popravnog zavoda Sollicciano, posebno Pedagoške i Sanitarne službe, kao i Službe Sigurnosti - zatvorske policije, sa Opštinom grada Firenca - Biro za zatvorska pitanja (*Ufficio Interventi Carceri*) i Udruženjem „Drugačije pravo“ (*Altro Diritto*), kojima se zahvaljujemo.

Dr. Oreste Cacurri
Direktor

Uvod u drugo izdanje

Zahvaljujem se Opštini grada Firenca koja je još jedanput izašla u susret potrebama zatvorenika ovog Zavoda: novo izdanje Vodiča je jasan pokazatelj te pažnje.

Značaj ovog priručnika je već istaknut u trenutku izlaska iz štampe prvog izdanja, koje je bilo od velike koristi i koje je omogućilo svim zatvorenicima - posebno strancima - da budu informisani o organizaciji života u zatvoru i o zatvorskim propisima, na jedan jednostavan i razumljiv način.

Nakon dve godine, novo ažurirano izdanje pokazalo se kao neophodno s obzirom da zatvor, kao i svaka druga organizacija, doživljava procese promene, kojima su podložni i zakonski propisi.

Naposletku nam je dužnost da se zahvalimo svima onima koji su učestvovali u pripremi novog izdanja: Edukativnoj i Sigurnosnoj Službi zavoda, Udruženju Altro Diritto, lekarima koji su nedavno prešli u Regionalnu Sanitarnu Službu, no prevashodno Birou za zatvorska pitanja Opštine Firenca (Ufficio Interventi Carcere) koji je sa upornošću i predanošću koordinirao aktivnosti različitih učesnika.

Dr. Oreste Cacurri
Direktor

Uvodna reč Direktora Zavoda za olakšano izdržavanje kazne M. Gozzini

Saživot, tj. život u zajednici s drugim licima, podrazumeva potrebu da se lične potrebe podese prema tuđim potrebama, što ni za koga nije lako. Posebno je teško u slučaju prisilnog saživota. Stoga verujem da vodič koji olakšava i poboljšava saživot u zatvoru može da bude prihvaćen samo sa velikim interesovanjem zahvaljujući svom nepobitno pozitivnom efektu.

To važi i za specijalizovanu zatvorsku ustanovu M. Gozzini koja je već 20 godina aktivna na firentinskoj teritoriji, gde je poznatija kao „Solliccianino“.

Ovo mesto, gde se zatvorske kazne izdržavaju prema pravilima predviđenim zakonom Gozzini, nastalo je s ciljem da se umanjuje egzistencijalna šteta izazvana zatvorskim životom, kroz aktivnosti koje zatvorenike navode na razmišljanje o sopstvenom životu i omogućuju im da pronadju stimulans za započinjanje novih projekata: učiti se na greškama kako se iste ne bi ponavljale. Zavod za olakšano izdržavanje kazne nudi mogućnosti onima koji su spremni da ih iskoriste i u svakom slučaju nudi prisutnima jedan manje prenatrpan prostor, u kojem odnosi sa drugim zatvorenicima i radnicima mogu da budu dobronamerni i korektni a dani ispunjeni obavezama i rezultatima. Ova ustanova medjutim zahteva od zainteresovanih kandidata (za način prelaska u Zavod za olakšano izdržavanje kazne Gozzini v. poglavlje 1 paragraf 1.6.1) poštovanje pravila, zalaganje u svakodnevnim aktivnostima, sposobnost da se sa drugima podeli zajednički prostor i dani uopšte u jednom drugačijem stilu života, koji je okarakterisan solidarnošću i međusobnim suočavanjem. Takodje se zahteva potpuno uzdržavanje od alkoholnih pića, dok je predviđena stalna kontrola nad korišćenjem narkotika.

Pravi razlog koji će navesti zatvorenika da traži prelazak u Zavod za olakšano izdržavanje kazne Gozzini, moraće dakle biti motivacija za promenu a ne obična, premda razumljiva, potreba da se što bolje provede vreme u zatvoru.

Ovaj vodič stoga može postati koristan informativni instrument za eventualan svesniji izbor Zavoda za olakšano izdržavanje kazne Gozzini od strane zatvorenika i zbog tog razloga zahvalni smo Načelniku Saccardi i svim ostalima koji su učestvovali u njegovom ostvarenju, uvereni da se radi o značajnom doprinosu koji će doneti promenu i poboljšanje u naše zatvorske ustanove.

Dr. Maria Grazia Grazioso
Direktor

1. Život u zatvoru i odnos sa zatvorskim radnicima

➤ 1.1 Prvi trenuci zatvorskog života

Ovaj vodič Vam je predat zajedno sa neophodnim stvarima (posteljina, posudje, itd.) i poslužiće Vam da bolje spoznate šta Vam se događa, kako da ostvarite prava koja su Vam zagarantovana i kako da upoznate pravila koja morate poštovati. Pre svega morate proći kroz prijemnu službu (ured u kojem će se nalaziti fakscikla s Vašim ličnim podacima) u kojem će Vas pretresti, uzeti Vam otiske prstiju, fotografije i lične podatke.

Između ostalog će Vas pitati da li imate probleme u saživotu sa ostalim zatvorenicima. Ukoliko je to slučaj, moraćete da potpišete izjavu sa obrazloženjem, nakon čega će Vas, radi Vaše sigurnosti, otpratiti u odeljenje «zaštićenih». Biće Vam oduzet novac, svi predmeti od vrednosti (prstenje, lančići i sl.), kao i ručni sat, kaiš i ostali predmeti koji moraju biti podvrgnuti kontroli. Možete zadržati sa sobom lične predmete skromnije vrednosti. Naknadno ćete moći, putem pismenog zahteva upućenog Direktorcu, zatražiti da Vam se vrate stvari koje su Vam potrebne: kaiš, ručni sat (ukoliko njegova vrednost ne premašuje 100-150 evra), kao i drugi predmeti. Bićete podvrgnuti lekarskom pregledu na kojem će Vas, između ostalog, pitati da li pribegavate upotrebi droga: Vaša izjava je bitna, jer će od nje zavisiti vrsta tretmana kojem ćete biti podvrgnuti.

Nakon obavljanja formalnosti oko ulaska, otpratiće Vas do Vaše sobe. Stražar će Vam dati jedan list hartije sa opisom stanja sobe u koju ulazite. Pre nego što ga potpišete, prekontrolišite da li se svi navedeni predmeti nalaze zaista u opisanom stanju i, ukoliko je nešto slomljeno ili oštećeno, tražite da bude odmah upisano, jer ćete eventualnu štetu, utvrđenu naknadno, u toku ili na kraju Vašeg boravka, morati da nadoknadite. Ukoliko se nalazite u izolaciji, to je stoga što je tako propisano sudskom odredbom (mora biti upisano u nalog o pritvaranju) te ćete u izolaciji ostati sve dok ista odredba ne bude ukinuta.

Da li znate da je Vaše pravo da obavestite rodbinu i druge osobe da se nalazite u zatvoru? Možete to učiniti putem telegrama ili pisma. Troškove pošiljke snosite

sami, ali ukoliko nemate novca, pismo (u otvorenoj koverti) ili telegram će biti poslato na račun uprave.

U telegramu možete isključivo dati obaveštenje o ulasku u zatvor, sa slobode ili premeštajem iz drugog kazneno-popravnog zavoda. Od uprave možete tražiti putem molbe - *domandina* (formular za pismene zahteve) sav potrebni materijal (hartiju, poštansku markicu) ili slanje telegrama o trošku same uprave. Imajte na umu da morate izričito navesti da to tražite u nedostatku materijalnih sredstava.

Ako nemate branioca, možete ga imenovati: tražite razgovor sa Prijemnom službom, gde ćete naći spisak advokata okružne advokatske komore medju kojima možete izabrati svog. (Ranije navedeno pismo ili telegram mogu biti upućeni i izabranom braniocu).

Ukoliko ste stranac, možete zatražiti u trenutku ulaska u zatvor da o tome budu obavešteni Ambasada ili Konzulat Vaše zemlje: o tome će se postarati Prijemna služba.

Tokom boravka u zatvoru, ukoliko imate poteškoće s jezikom i potrebna Vam je pomoć, možete zatražiti u *Ufficio Educatori* intervenciju jezičko-kulturnog posrednika (*mediatore linguistico-culturale*). Radi se o osobi koja govori Vašim jezikom, koja se obavezala na čuvanje profesionalne tajne i koja Vam može objasniti ono što ne razumete.

> 1.2 Pravila ponašanja

Zatvorski život regulisan je Zakonom o krivičnim sankcijama (*Ordinamento Penitenziario*) - O.P.: radi se o italijanskom zatvorskom zakonu (u daljem tekstu O.P., prim. prev.). Red i disciplina predstavljaju uslove za ostvarenje prevaspitnog tretmana, što znači da je zatvor mesto s preciznim pravilima: poznavati ih i postupati u skladu s njima pomoći će Vam da ne pogoršate sopstvenu situaciju.

Zakon o krivičnim sankcijama nalaže:

- **poštovanje pravila kojima je regulisan život kazneno-popravnog zavoda;**
- **poštovanje uputstava lica zaposlenih u zavodu;**
- **ponašanje s dužnim poštovanjem prema svima.**

Svako kršenje Pravilnika o izvršenju zakona o krivičnim sankcijama (zatvorski zakon koji precizira O.P.) podrazumeva jednu od sledećih sankcija:

■ **opomena** (najblaža sankcija, odnosno razgovor sa Direktorom u četiri oka);

■ **ukor** (opomena od strane Direktora u prisustvu drugih lica);

■ **isključivanje iz sportsko-rekreativnih aktivnosti** u trajanju od najviše 10 dana; ne može se ići u salu (*saletta* - sala za igre na zatvorenom prostoru) niti učestvovati u rekreativnim aktivnostima, ali se može pohađati nastava;

■ **izolacija za vreme boravka na otvorenom**, u trajanju ne dužem od 10 dana;

■ **isključivanje iz zajedničkih aktivnosti** u trajanju ne dužem od 15 dana (radi se o najtežoj sankciji: zatvorenik ostaje izolovan u zatvorskoj ćeliji; može da izađe samo na sat vremena napolje i radi tuširanja, isključivo sam).

Nekorektno ponašanje može, između ostalog, ugroziti Vaše pravo na ranije oslobađanje - *liberazione anticipata* (nagradno smanjenje kazne predviđeno za dobro vladanje u trajanju od 45 dana za svakih šest meseci izdržane kazne).

Stoga, da ne biste snosili neprijatne posledice, izbegavajte nedozvoljene radnje, koje su navedene u Pravilniku o izvršenju zakona o krivičnim sankcijama:

1. nehat u ličnoj higijeni i neurednost u održavanju čistoće zatvorske ćelije;
2. neopravdano napuštanje dodeljenog mesta;
3. namerno neizvršavanje radnih obaveza;
4. ponašanje ili postupci koji mogu uznemiriti ostale osobe;
5. igre i druge aktivnosti koje nisu dozvoljene unutrašnjim pravilnikom;
6. simuliranje bolesti;
7. promet predmeta koje je dozvoljeno posedovati;
8. posedovanje ili promet nedozvoljenih predmeta ili novca;
9. tajno komuniciranje unutar ili van zatvora u slučajevima 2) i 3) prvog stava čl. 33 zakona (O.P.): „tokom izvršenja sankcije isključenja iz zajedničkih aktivnosti; za optuženike tokom istrage i za pritvorene tokom preventivnog postupka, ako i sve dok to pravne vlasti budu smatrale neophodnim“;
10. bludne ili nepristojne radnje (zatvor, uključujući i zatvorske ćelije, je „javno mesto“, u kojem polni odnosi nisu dozvoljeni);
11. zastrašivanje ili potčinjavanje ostalih zatvorenika;

12. falsifikovanje dokumenata koje je Uprava uručila osudjeniku;
13. prisvajanje ili oštećivanje zatvorske imovine (u slučaju da nanese štetu imovini zatvorske uprave moraćete je novčano nadoknaditi);
14. posjedovanje ili promet predmeta koji mogu da povrede druge;
15. napadno ponašanje prema zatvorskom osoblju ili drugim licima koja se nalaze u zatvoru službeno ili u poseti;
16. nepridržavanje naredbi ili odredbi (pravila koja se moraju poštovati tokom uslovnog otpusta ili kućnog zatvora) ili neopravdano kašnjenje u izvršavanju istih;
17. neopravdana zakašnjenja pri povratku u zatvor u slučajevima predviđenim čl. 30, 30-ter, 51, 52 i 53 zakona (O.P.): dopust - *permesso*, nagradni dopust - *permesso premio*, poluotvoreni tretman - *semilibertà*, dopust za internirana lica (lica kojima je izrečena mera lečenja po odluci suda) - *licenza per gli internati*;
18. učestvovanje u neredima i pobunama;
19. pozivanje na nered i pobune;
20. bekstvo;
21. radnje koje su zakonom definisane kao krivična dela, počinjene na štetu ostalih osudjenika, zatvorskog osoblja ili posetioca.

> 1.3 Zatvorsko osoblje

U ophodjenju sa zatvorskim stražarima, kao i sa drugim zaposlenim licima, obraćajte se sa „Vi“; oni su dužni da odgovore na isti način i da Vas zovu po prezimenu. Po pravilniku Vam nije dozvoljeno da poznajete imena članova Zatvorske Policije, stoga ih zovite po činu:

- *Agente* - stražar (epoleta bez činova ili sa samo jednom crvenom strelicom);
- *Assistente* - pomoćnik (epoleta sa dve ili tri crvene strelice);
- *Sovrintendente* - nadzornik (epoleta sa jednom ili više srebrnastih pruga);
- *Ispettore* - inspektor (epoleta sa jednim ili više srebrnastih petaugonika);
- *Commissario* - komesar, ili *Comandante* - komandant (epoleta sa dve ili tri srebrnaste zvezde).

Pored pripadnika zatvorske policije, u institutu su prisutna i druga zaposlena lica:

- Direktor (*Direttore*);
- Zamenici direktora (*Vicedirettori*);
- Edukatori (*Educatori*);

- Psiholog (*Psicologo*);
- Psihijatar (*Psichiatra*);
- Socijalni radnik (*Assistente sociale*);
- Osoblje Službe za pomoć narkomanima (Ser.T.) (*Operatori del Ser.T.*);
- Volonteri (*Volontari*);
- Jezičko-kulturni posrednici (*Mediatori linguistico-culturali*);
- Nastavnici (*Insegnanti*);
- Kapelan (*Cappellano*);
- Direktor zdravstvene službe (*Dirigente sanitario*), lekari i medicinske sestre (v. Poglavlje „Zaštita zdravlja“).

Moguće je tražiti putem molbe (*domandina* - formular za pismene zahteve) razgovor sa Upravom. Zakon o krivičnim sankcijama garantuje Vam mogućnost da stupite u kontakt i sa Nadzornim Sudijom (*Magistrato di Sorveglianza* - zatvorski sudija), kao i sa Načelnikom za Administraciju kaznenih zavoda Regije Toskana (rukovodilac odgovoran za sve zatvore u Toskani): možete razgovarati lično sa jednim od njih, ili im se možete obratiti pismenim putem sa pitanjima i pritužbama. Ukoliko nemate materijal za pisanje, Uprava je dužna da Vam ga obezbedi.

Moguće je poslati i pismo u zatvorenoj koverti: na koverti napišite veoma čitko kome ga šaljete, a na poledjini Vaše ime.

Zahtevi za premeštaj u drugi zatvor moraju biti upućeni:

- Načelniku za Administraciju kaznenih zavoda Regije Toskana, ukoliko tražite premeštaj u drugi zatvor u istoj oblasti (Toskana);
- Ministarstvu Pravde - Odeljenje Uprave za izvršenje zavodskih sankcija (*Ministero della Giustizia - Dipartimento dell'Amministrazione Penitenziaria*), ukoliko tražite premeštaj u jedan od zatvora van teritorije Toskane (v. Poglavlje 1.6.1).

> 1.4 Posete, telefoniranje i pošta

Imate pravo na šest razgovora uživo **mesečno**, u trajanju od po jedan sat, sa članovima porodice ili osobama koje žive s Vama. U posebnim slučajevima (koje ste dužni navesti u zahtevu upućenom Upravniku), posete mogu biti dopuštene i drugim licima. Posete mogu trajati i više od sat vremena: ukoliko nisu česte i ako Vaša rodbina dolazi izdaleka, možete tražiti da spojite više sati, predviđenih u toku meseca, u okviru jedne jedine posete.

Dok ste optuženo lice, nadležni sudija izdaje odobrenje za posetu; posle prvostepenog postupka (prvo sudjenje), dozvolu odobrava Upravnik.

Jednom nedeljno možete telefonirati članovima porodice ili osobama s kojima živite, ukoliko ste dobili odobrenje, koje morate tražiti od:

■ Nadležnog sudije, sve do prvostepene presude; zahtev kao i uvek morate uputiti Upravniku kaznenog zavoda, koji će ga, ukoliko je potrebno, uputiti dalje na razmatranje;

■ Upravnika kaznenog zavoda posle donošenja prvostepene presude i sve dok ne postanete **osudjenik (definitivo)** - osudjeno lice upućeno na izdržavanje kazne i bez prava žalbe).

Čak i ako dolazite iz drugog zatvora, iz kojeg ste mogli da telefonirate porodici, morate tražiti dozvolu za obavljanje telefonskih razgovora iz ovog kaznenog zavoda i morate sačekati nekoliko dana pre nego što je dobijete. Kada dobijete dozvolu, morate pismenim putem ponovo zatražiti da telefonirate, precizirajući datum i vreme u koje biste želeli da obavite razgovor. Ukoliko imate nameru da razgovor obavite na stranom jeziku, a ne na italijanskom, morate to naznačiti u pismenoj molbi.

Lica osudjena za krivična dela predviđena prvim stavom prve tačke čl. 4-bis Zakona o izvršenju krivičnih sankcija - O.P. (član koji ograničava ostvarivanje pogodnosti u skladu sa težinom počinjenog dela - prim. prev.) imaju pravo na svega četiri posete i dva telefonska razgovora mesečno. U ovim slučajevima, ako imate potrebu za više poseta, može tražiti od Upravnika zatvora odobrenje, navodeći razloge (npr. održavanje odnosa sa porodicom).

Možete primiti maksimalno četiri paketa mesečno, bilo da ih donesu osobe kojima je dozvoljena poseta, bilo da ih dobijete putem pošte. Paketi mogu sadržati namirnice, odeću i posteljinu, a njihova težina ne sme premašivati 20 kg. Imajte u vidu da sve vrste poštanskih paketa sa bilo kojim predmetima različitim od nastavnog materijala, potpadaju pod pakete.

Imate pravo da primite knjige (ne tvrdo ukoričene), časopise i ostali nastavni materijal čak i ukoliko premašuje dozvoljenu težinu. Moguće je da Vam postavljena obuća ili odeća neće biti predata, ili zbog otežane kontrole, ili stoga što nije dozvoljena. Možete slati ili primiti poštu bez ograničenja. Na pismima morate uvek navesti sopstveno ime i prezime. Sudija može odlučiti da Vašu

poštu podvrgne cenzuri; u tom slučaju, bićete unapred obavješteni i pošta koju primete ili šalžete nosiće žig o cenzuri; ukoliko je to slučaj, šalžite nezatvorene koverte.

> 1.5 Kupovina

Po dolasku u zatvor, u Prijemnoj službi Vam je oduzet novac: ubrzo će Vam biti dostavljen *libretto* - „knjižica“ tekućeg računa, u koju će biti upisana suma kojom raspolažete, kao i naknadne promene stanja. Možete primiti novac preko poštanskog naloga za isplatu ili ga prilikom poseta posetioци mogu ostaviti na Vaše ime u Upravi. Zabranjeno je primati novac običnom poštom, odnosno u pismima.

Osim tri obroka dnevno, koji Vam sleduju, možete kupiti druge potrebne namirnice i kuvati jela (ukoliko su jednostavna) na malom plinskom rešou, kojeg takodje možete kupiti. U interesu zatvorenika islamske religije, izbačeno je iz jelovnika svinjsko meso.

Možete kupiti sve proizvode (prehrambene, deterđente, cigarete, kancelarijski pribor itd.) čiji se spisak nalazi u svakom odeljenju. Ako su Vam potrebni drugi proizvodi, kojih na spisku nema, možete zatražiti da ih kupite putem pismene molbe (*domandina*). Dozvoljeno Vam je da potrošite maksimalno € 423,48 mesečno (€ 105,87 nedeljno) za kupovinu proizvoda koji se nalaze na listi, onih za koje je potrebna *domandina*, za slanje telegrama i za telefonske razgovore.

> 1.6 Pismena molba (*domandina*)

Pismena molba je obrazac putem kojeg možete tražiti od Uprave mnoge stvari:

- razgovor sa Direktorom;
- razgovor sa Komesarom ili Komandantom;
- razgovor sa inspektorom odeljenja u kojem se nalazite;
- razgovor sa odgovornim licem iz Prijemne Službe (u vezi sa problemima sudske prirode);
- razgovor sa edukatorom;
- razgovor sa socijalnim radnicima iz službe UEPE (ako postoje problemi vezani

za život van zatvora);

- razgovor sa radnicima Službe za pomoć narkomanima (Ser.T.) ukoliko ste zavisnik od narkotika;
- razgovor sa psihologom;
- razgovor sa kapelanom;
- razgovor sa autorizovanim volonterskim pomoćnicima;
- razgovor sa kulturno-jezičkim posrednikom za Vaš jezik;
- nabavku proizvoda koji nisu predviđeni spiskom (Mod. 72);
- novčanu pomoć, ukoliko ne raspoložete materijalnim sredstvima (za kupovinu sredstava za čišćenje, poštanske markice, itd, u zavisnosti od raspoloživih sredstava zatvora);
- podizanje knjiga iz biblioteke;
- premeštaj u drugu ćeliju ili na drugo odeljenje;
- ostalo... (dobro obrazložite motive, čak i na poledjini obrasca ako prostor nije dovoljan).

Obrasce za pismene molbe možete tražiti od pisara (zatvorenik koji pomaže drugim zatvorenima da pismenim putem formulišu zahteve) i/ili od dežurnog stražara na odeljenju.

Osim pismenih molbi, postoje i drugi formulari, pomoću kojih možete tražiti:

- beneficije predviđene Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija (O.P.);
- obavljanje telefonskih razgovora sa rodbinom i osobama s kojima živite;
- učestvovanje u stručnim kursovima i organizovanim aktivnostima;
- veš i proizvode za ličnu higijenu (Projekat „Giobbe“), ukoliko nemate novca.

Molbe i zahtevi za učestvovanje u stručnim kursovima i organizovanim aktivnostima se ubacuju u poštansko sanduče, dok se zahtevi za „alternativne mere“ predaju preko pisara jednom od pripadnika zatvorske policije - *capoposto* ili *caporeparto*. Možete uputiti zahteve, saopštenja i žalbe pravnom organu vlasti predajući ih stražaru pri Prijemnoj službi koji slične zahteve svakodnevno preuzima u raznim odeljenjima.

Ukoliko želite da razgovarate sa Upravnikom ili komandantom o posebnim potrebama ili problemima, možete uputiti pismo u zatvorenoj kovrti na koju ne treba staviti markicu.

> 1.6.1 Premeštaji

1. Za premeštaj u drugi kazneni zavod na teritoriji Regije Toskana, zahtev treba uputiti Načelniku za Administraciju kaznenih zavoda Regije Toskana (*Provveditore Regionale dell'Amministrazione Penitenziaria della Toscana*) - via Bolognese, 84 - Firenze.
2. Za premeštaj u drugi kazneni zavod van teritorije Regije upućuje se zahtev Odeljenju zatvorske administracije u Rimu (*Dipartimento dell'amministrazione penitenziaria - DAP*) - largo L. Daga, 2 - 00164 Roma.
3. Za premeštaj u susedni Zavod za olakšano izdržavanje kazne M. Gozzini, poznatiji kao „Solliccianino“, u kojem se sprovodi poseban tretman prema zavisnicima od narkotika i/ili mladim zatvorenicima sa problemima, zahtev se upućuje Upravniku zatvora Sollicciano ispunjavanjem posebnog obrasca uz pomoć edukatora ili socijalnih radnika Službe za pomoć narkomanima (Ser.T.). Ukoliko je molba prihvaćena, Regionalna direkcija (*Provveditorato Regionale*) odobriće premeštaj.

> 1.7 Škola, stručno usavršavanje, kulturne i sportske aktivnosti

U kazneno-popravnim zavodima organizuju se školski i stručni kursevi, kao i razne kulturne i sportske aktivnosti. Ove aktivnosti čine značajan faktor u reedukativnom procesu, koji osoblje prati; stoga, ukoliko Vam je dozvoljeno da u njima učestvujete, angažujte se sa zalaganjem.

Ovakve aktivnosti mogu Vam, između ostalog, pomoći da bolje savladate italijanski jezik i da prikupite informacije i tehnička saznanja koja će Vam koristiti kada izadjete na slobodu: od korišćenja računara do različitih stručnih kompetencija. Ukoliko sa uspehom završite kurseve, moći ćete da dobijete svedočanstva i školske diplome i da uspostavite odnose sa spoljnim saradnicima zatvora, a to su sve mogućnosti koje će Vam olakšati pronalaženje posla ili odobrenje neke od alternativnih zatvorskih mera.

Zahtev za učestvovanje u kursevima i drugim aktivnostima podnosi se putem molbe (*la domandina*) - obrazac će Vam dati pisar, no imajte u vidu da će

biti obavljena selekcija kandidata (raspoloživih mesta je obično manje nego priloženih zahteva) i da se može desiti da ostanete isključeni.

Učešće u kursovima i drugim aktivnostima pomaže da se prebrodi monotonija zatvorskog života, omogućuje nova poznanstva i sticanje novih korisnih saznanja. Obratite stoga pažnju na obaveštenja pri Vašem odeljenju: ako se radi o aktivnostima koje Vas zanimaju, popunite molbu (*la domandina*), upisujući: „*chiedo di partecipare al corso di...*“ („tražim upis na kurs.....“).

➤ 1.7.1 Komisija za prehranu zatvorenika

Moguće je ući u „Komisiju za prehranu zatvorenika“, odnosno u odbor zatvorenika koji se mesečno izvlači žrebom a zadatak mu je da kontroliše pripremanje obroka i primenjivanje tabela propisanih od strane Ministarstva u vezi sa količinom i kvalitetom hrane. Ovaj odbor može dostaviti svoje mišljenje i zapažanja Upravniku zatvora.

➤ 1.7.2 Zatvorenička komisija

Moguće je ući u „Zatvoreničku komisiju“, odnosno odbor zatvorenika koji se mesečno izvlače žrebom. Članovi komisije su Upravnik zatvora, edukatori, socijalni radnici i predstavnici zatvorenika, a njen zadatak je da organizuje kulturne, rekreativne i sportske aktivnosti, u saradnji sa licima van zatvora koji mogu olakšati ponovno socijalno uključivanje. Ova komisija izražava kolektivne potrebe i zahteve zatvorenika i upućuje ih kompetentnim vlastima.

Komisiju formiraju po jedan predstavnik iz svakog odeljenja i sastaje se po pravilu jedanput nedeljno, u vreme koje se ne poklapa sa radnim i nastavnim aktivnostima. Jednom mesečno komisija je otvorena i za eventualne učesnike iz spoljne sredine.

➤ 1.8 Jedinствени matični broj (*Codice fiscale*)

Od koga zatražiti jedinstveni matični broj? Dobićete poseban obrazac od pisara; pošto ga popunite, vratite ga pisaru koji će ga dostaviti Inspektoru Vašeg odeljenja. Ukoliko pisar nema više obrazaca, obratite se direktno Inspektoru.

Kada se može zatražiti jedinstveni matični broj? Možete ga zatražiti u bilo kom momentu. Ovaj broj Vam je neophodan kako biste radili u okviru zatvorai.

> 1.9 Verska pomoć

U zatvoru se nalazi kapelan koji svake subote ujutru služi sv. misu za zatvorenike katoličke religije. Ako nameravate ići na misu, morate se prijaviti kod pisara.

Ako ste pripadnici druge veroispovesti, možete ispunjavati verske dužnosti i tražiti susret sa kvalifikovanim predstavnikom Vaše vere.

> 1.10 Politički izbori i referendum

Zatvorenik sa italijanskim državljanstvom koji namerava da učestvuje u političkim izborima (uključujući gradske, provincijske, regionalne izbore) ima pravo da glasa iz zatvora. Procedura i ograničenja su sledeća:

1. mogu glasati isključivo zatvorenici sa italijanskim državljanstvom;
2. mogu glasati samo zatvorenici koji nisu izgubili politička prava, tj. pravo glasanja (proveriti u sudskoj presudi);
3. u slučaju da želi da glasa, zatvorenik mora da o tome obavesti upravu zatvora;
4. u slučaju da želi da glasa, zatvorenik je dužan da obavesti opštinu u čijim se biračkim spiskovima nalazi da će glasati pri zatvoru u kojem izdržava kaznu;
5. da bi glasao, zatvorenik mora imati biračku potvrdu, koju mu može dostaviti porodica; u nedostatku iste, može se zatražiti kopija od Opštine;
6. uprava kazneno-popravnog zavoda prikupiće dokumente o kojima pod tačkom 4 i 5 i poslaće ih nadležnim opštinama.

U okviru zatvora nadležne vlasti formiraće biračka mesta kako bi zatvorenicima bilo omogućeno da glasaju.

> 1.11 Garant zaštite i ostvarenja prava zatvorenika

U Firenci postoji Garant prava zatvorenika, lice koje imenuje Gradonačelnik i čija je dužnost da garantuje poštovanje prava zatvorenih lica.

Radi u saradnji sa zatvorskim vlastima i sa lokalnim institucijama, kao i sa volonterskim udruženjima, u cilju promovisanja poštovanja osnovnih prava zatvorenika.

Za kontakt je moguće pisati na sledeću adresu:

Garante dei Detenuti, Piazza della Parte Guelfa, 23 - 50123 - Firenze
tel 055.2769138/055.2769137 - mail garante.detenuti@comune.fi.it.

> 1.12 Žensko odeljenje

Ako se nalazite na izdržavanju zatvorske kazne, imate dete mlađe od tri godine, a nemate prava na kućni pritvor ili zatvor, možete zadržati dete s Vama dok ne napuni tri godine.

Unutar ženskog odeljenja nalaze se i „Jaslice“ (*“Asilo-Nido”*), uređene tako da mogu da prihvate majke s decom. U jaslicama ćete naći posebno uređen prostor za malu decu sa igračkama, kao i kuhinju u kojoj možete samostalno spremati obroke. U jaslicama takodje rade dobrovoljne radnice Udruženja „Plavi Telefon“ (*Telefono Azzurro*) za pomoć ženama u zatvoru.

Možete izabrati pedijatra za Vaše dete: medicinski pregledi mogu se vršiti u zatvoru ili van njega (u tom slučaju dete izlazi u pratnji volonterki).

U jaslicama su prisutne i zdravstvene pomoćnice.

Ukoliko ostaju duže u zatvoru, deca mogu pohađati i jaslice van zatvora, u pratnji volonterskih radnika ili edukatora.

2. Zavod za olakšano izdržavanje kazne Mario Gozzini - Firenze (Solliccianino)

U blizini ovog kazneno-popravnog zavoda nalazi se Zavod za olakšano izdržavanje kazne (*Istituto a custodia attenuata - I.C.Att.*) Mario Gozzini, poznatiji kao „Solliccianino“.

Ova ustanova, u kojoj se sprovodi poseban tretman mlađjih zatvorenika (do 40 godina), zavisnika od narkotika ili ne, ima za cilj da iskoristi izdržavanje kazne kao priliku za razmišljanje o sopstvenoj egzistenciji i za njeno preusmeravanje.

Premeštaj u I.C.Att. Gozzini može se tražiti od Uprave same ustanove popunjavanjem posebnog formulara uz pomoć edukatora ili socijalnih radnika Ser.T. - a (službe za pomoć narkomanima) pri zatvoru Sollicciano. U slučaju da zahtev bude prihvaćen, regionalna direkcija (*Provveditorato Regionale*) će odobriti premeštaj.

U I.C.Att. ima 60 raspoloživih mesta, koja su podeljena u pet odeljenja. U svakom odeljenju nalazi se 8 prostorija s kupatilom (dve trokrevetne i šest jednokrevetnih) i trpezarija u kojoj zatvorenici zajedno obeduju i gde provode deo slobodnog vremena. Svi zatvorenici su dužni da svakodnevno obavljaju radne aktivnosti tokom prvih prepodnevni sati. U 13.30, posle ručka, započinju školsko-obrazovne aktivnosti, u kojima svi moraju učestvovati prema individualnom planu. Posle 17.00 časova i sve do 18.45 zatvorenici se mogu baviti rekreativnim i sportskim aktivnostima (pozorište, sportski teren, gimnastička sala itd.). Počev od 19.00 časova služi se večera. U 21.30 zatvorenici se vraćaju u svoje sobe.

Interventi za pomoć i usmeravanje, grupni i individualni, odvijaju se konstantno, a članovi porodice su, gde god je moguće, aktivno uključeni u rehabilitacioni proces. Svim zatvorenicama zagantovana je svakodnevna zdravstvena nega, kao i specijalistički pregledi.

Pri I.C.Att. Gozzini nalazi se i firentinsko odeljenje za poluotvoreni tretman,

sa sobama sa više kreveta i prostranom prostorijom koja služi kao trpezarija i dnevni boravak.

Ovo odeljenje broji oko 25 zatvorenika na poluslobodi.

3. Zdravstvena zaštita u zatvoru

➤ 3.1 Opšta pravila za što zdraviji život u zatvoru

Život u zatvoru, usled ograničenog prostora i prisilnog saživota, nosi sa sobom određene rizike po zdravlje. Ako poštujete ove savete za ponašanje, bolje ćete zaštititi sopstveno zdravlje:

- držite što više otvoren prostor kako biste omogućili bolje provetranje;
- potrudite se da ustanete rano ujutru i da se krećete - moguće je raditi gimnastiku čak i u ćeliji;
- koristite trenutke za druženje i boravak na vazduhu;
- ne provodite ceo dan u krevetu jer ćete uveče imati teškoće da zaspete.

Posebnu pažnju poklonite ishrani i, iznad svega, setite se sledećeg:

- dobro čuvajte lako kvarljive namirnice (meso, mleko, sveže povrće itd.), posebno u toku letnjeg perioda ili kada se koristi grejanje;
- dobro perite voće i povrće.

Ne pijte vino ukoliko koristite lekove za smirenje, metadon, subutex, alcover, ili analgetike: efekat zajedničkog korišćenja alkohola i navedenih lekova je nepredvidljiv, opasan i može da poremeti efikasnost lečenja. Imajte na umu u svakom slučaju da je zabranjeno držanje vina u količini većoj od dnevne doze od ½ litra.

Izbegavajte samopovredjivanje (namerno izazvane posekotine na koži, gutanje žileta, prekomerno unošenje lekova u organizam itd.): postoje načini predviđeni zakonom, ujedno mnogo efikasniji, da ostvarite svoj cilj.

U cilju izbegavanja zaraznih bolesti (sida - AIDS, hepatitis B i C, sifilis, itd.) setite se sledećeg:

- tetoviranje nije dozvoljeno jer upotreba igli i drugih nesterilisanih instrumenata može izazvati vrlo opasne infekcije;

- ne treba imati promiskuitetne polne odnose jer, osim što su zabranjeni zatvorskim pravilnikom, uzrokuju ujedno i prenošenje bolesti kao što su sida i sifilis;
- nemojte razmenjivati pribor za ličnu higijenu (žilete, četkice za zube, češljeve, itd.) jer se mogu zaraziti u kontaktu sa ranama kod osoba sa bolestima kao što je sida;
- nemojte razmenjivati donji veš sa drugim zatvorenicama jer postoji rizik od prenošenja šuge, gljivičnih i drugih oboljenja kože.

> 3.2 Važnost higijene

Prilikom dolaska biće Vam uručeni dušek, jastuk, posteljina i drugi predmeti za ličnu upotrebu: proverite da li je sve čisto. Kad udjete u ćeliju detaljno je operite, čak i ako Vam izgleda čista. Pravilnik Vam nalaže da vodite računa o ličnoj higijeni i čistoći ćelije u kojoj se nalazite.

Održavajte uvek čistim površine na koje odlažete hranu, pribor za jelo, lavabo, WC-šolju.

Ukoliko nemate novca, tražite od Uprave, popunjavanjem obrasca "Progetto Giobbe", proizvode za ličnu higijenu i za čišćenje ćelije.

Savetujemo vam da se tuširate svakog dana ili, u svakom slučaju, kada god je to moguće. Vodite računa da ne ulazite u tuševе bosih nogu kako ne biste dobili kakvo gljivično oboljenje i/ili kožne bradavice. Podsećamo Vas da je tuš zajednički i da treba da ostane čist posle korišćenja, pa stoga izbegavajte da ga koristite za brijanje ili pranje odeće.

> 3.3 Odnosi sa zdravstvenom službom

Zatvorenici i internirane osobe imaju pravo, kao i građani na slobodi, na usluge prevencije, dijagnoze, terapije i rehabilitacije. Zdravstvene službe unutar zatvora su pod starateljstvom Sanitarnog Preduzeća Firenze (*Azienda Sanitaria di Firenze*) koje besplatno pruža svim zatvorenicima, uključujući i van-evropske državljane i STP (osobe bez dozvole za boravak), lekove, medicinske i ambulantne usluge, ambulante za Mentalno zdravlje gde rade psihijatri i psiholozi, Ser.T. (služba za pomoć narkomanima) i infektivno odeljenje, kako bi

bila zagarantovana stalna nega zatvorenicima sa HIV-virusom. Deci koja su u pratnji majke-zatvorenice, garantuje se osnovna pedijatrijska nega.

Prilikom ulaska u zatvor bićete podvrgnuti medicinskom pregledu. Lekar će ispitati vaše fizičko stanje i, ukoliko to smatra potrebnim, prepisaće vam analize krvi i dijagnostičke testove. Uputiće Vas takodje da se podvrgnete HIV-testu. Savetujemo Vam da prihvatite ovaj test jer Vam aktuelne terapije mogu pružiti maksimalnu efikasnost samo ako se konstatuje prisustvo HIV-virusa. Znajte da je rezultat testa anoniman i da informacija neće biti širena dalje.

Tokom medicinskog pregleda, lekar će od Vas tražiti i druge informacije koje se odnose na Vaše zdravlje. Savetujemo Vam da kažete ukoliko:

- patite od bolesti zavisnosti, narkotika ili alkohola, kako biste dobili adekvatnu pomoć i negu zdravstvenih radnika Ser.T. - a koji rade unutar zatvora;
- imate ili ste imali ozbiljne bolesti;
- imate ozbiljne alergije, npr. na određene namirnice ili lekove;
- imate probleme sa žvakanjem, kako bi Vas lekar eventualno uputio kod zubnog protetičara.

Tokom boravka u zatvoru možete tražiti da Vam zdravstveno osoblje zakaže opšte ili specijalističke medicinske preglede. Ukoliko to zatražite, ovim pregledima može prisustvovati i lingvističko-kulturni posrednik.

Imate mogućnost da zatražite i pregled „spoljnog“ doktora. U tom slučaju morate, navodeći razloge, uputiti pismenu molbu Direktor, kako bi lekaru bio dozvoljen ulazak.

Tokom boravka u zatvoru imajte na umu ova osnovna pravila:

1. ako Vam iznenada pozli, obavestite odmah dežurnog stražara. Biće Vam pružena prva pomoć od strane dežurnog medicinskog tehničara koji će, ukoliko to bude smatrao potrebnim, pozvati i dežurnog lekara;
2. propisana terapija mora se poštovati u skladu sa uputstvima koje je dao lekar i zabranjeno je nagomilavati lekove (čak i jednodnevnu dozu) ili ih davati drugim zatvorenicima. Ne tražite od medicinskog tehničara da Vam promeni terapiju zato što to nije u njegovoj nadležnosti. Ako imate probleme ove prirode, zatražite pregled kod lekara opšte prakse ili specijaliste koji Vam je tu terapiju i prepisao.

Medicinske usluge koje aktuelno postoje:

o **Lekar opšte prakse** koji zamenjuje Vašeg opšteg lekara

o **Lekar SIAS** koji je dežuran 24 sata dnevno

o **Lekari specijalisti** u sledećim strukama, iako može doći do njihovog proširenja jer je u toku reorganizacija u nadležnosti Sanitarnog Preduzeća Firenca:

- Kardiologija
- Stomatologija
- Ortopedija
- Dermatologija
- Hirurgija
- Oftalmologija
- Otorinolaringologija
- Neurologija
- Ginekologija
- Radiologija

4. Zakoni od najvećeg interesa

➤ 4.1 Pravna zaštita o trošku Države (besplatna pravna pomoć - *Gratuito Patrocinio*)

Ukoliko ste italijanski državljanin ili stranac sa dokumentom koji potvrđuje Vaš identitet, možete oatvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć i na taj način biti oslobođeni plaćanja troškova koji se odnose na branioca, troškove procesa, ili sudske veštake.

Da biste ostvarili ovo pravo, neophodno je da Vaša ukupna zarada ne prelazi 9.732,84 evra godišnje (proverava se iznos iz poslednje prijave prihoda). Ova suma se uvećava za 1.032,91 evra po članu domaćinstva, ukoliko živite s porodicom. Na primer: ukoliko se porodica sastoji od dva člana, ukupni prihod ne treba da bude viši od 10.756,75 evra; ako u porodici ima tri člana, ukupani prihod ne sme biti veći od 11.789,66 evra itd.

Nemaju prava na besplatnu pravnu pomoć optuženi i osudjenici za fiskalne prekršaje, kao i osobe već osudjivane za dela mafijaških organizacija, organizacija za šverc i za promet narkotika, kao i za prekršaje izvršene u uslovima predviđenim čl. 416-bis Krivičnog zakona tj. ukoliko je obavljena aktivnost za ispomoc organizacijama opisanih u istom članu.

Da biste dobili besplatnu pravnu pomoć neophodno je da podnesete molbu preko Direktora zatvora koji će overiti Vaš potpis i proslediti Vaš zahtev nadležnom sudiji.

Zahtev mora sadržati:

- lične podatke podnosioca zahteva kao i svih članova porodice koji čine sastavni deo domaćinstva;
- lični matični broj (*codice fiscale*) svih članova porodice;
- pismenu izjavu (*autocertificazione*) o ispunjavanju uslova i prihoda, u kojoj je posebno naveden ukupni dohodak podnosioca zahteva i drugih eventualnih članova porodice.

Podnosilac zahteva se obavezuje da saopšti, u roku od 30 dana po isteku godinu dana od datuma podnošenja zahteva i tokom celokupnog trajanja procesa, svaku eventualnu važnu promenu u uslovima potrebnim za ovu beneficiju.

Podnosilac zahteva, ukoliko je stranac, mora priložiti uz izjavu i dokument Konzularnog predstavništva koji potvrđuje njegove prihode u inostranstvu. Zatvorenik stranac može priložiti traženi dokument Konzularnog predstavništva u roku od 20 dana od dana podnošenja zahteva (čak i preko svog branioca ili člana porodice). U slučaju nemogućnosti da se pribavi tražena potvrda, ista može biti zamenjena pismenom izjavom.

Za prihode ostvarene u Italiji dovoljna je izjava, premda Sudija može tražiti podnošenje dokumenata koji dokazuju njenu autentičnost. U slučaju da ih je nemoguće nabaviti, isti se mogu zameniti pismenom izjavom (*autocertificazione*).

Potpis na svim zahtevima mora biti overen od strane Uprave, za šta se treba obratiti inspektoratu odgovornim za odeljenje.

> 4.2 Pravni osnovi za držanje u pritvoru

Vaše pritvaranje može biti motivisano:

- hapšenjem na delu;
- privodjenjem zbog osnovane sumnje da ste počinili krivično delo;
- izvršavanjem Rešenja o pritvoru donetog od strane Sudije;
- izdržavanjem kazne (period koji sledi nakon **definitivne** presude).

U prva dva slučaja, Sudija je dužan da Vas sasluša u roku od 96 sati, kako bi potvrdio zatvor ili pritvor ili odredio njegovo ukidanje.

U trećem slučaju, Sudija će morati da Vas ispita u roku od pet dana. Ako se nalazite u pritvoru, javni tužilac (*Pubblico Ministero - P.M.*) tj. sudija tužilaštva može da Vas sasluša samo nakon što je to uradio Istražni Sudija (*Giudice per le Indagini preliminari - G.I.P.*). Preventivno zatvaranje odn. pritvor može biti sprovedeno samo u sledećim slučajevima (preventivne potrebe):

- opasnost od ponavljanja krivičnog dela;

- realna opasnost od bekstva;
- opasnost od uništenja ili ometanja dokaza.

Za krivična dela udruživanja radi delinkvencije po mafijaškom modelu (čl. 416-bis Krivičnog zakona), uvek se sprovodi preventivno zatvaranje, sem u slučajevima kada postoje elementi iz kojih se zaključuje da ne postoje potrebe za pritvorom.

Za krivična dela seksualnog nasilja pritvor se uvek sprovodi.

Maksimalni period pritvora može biti 3, 6 ili 12 meseci (u zavisnosti od težine krivičnog dela) počev od dana hapšenja do početka sudjenja (preliminarno ročište - *udienza preliminare*).

Za kompleksne slučajeve i za teža krivična dela ovi rokovi mogu biti prenebregnuti tokom trajanja procesa i mogu biti produženi, čak i više puta.

Maksimalni period preventivnog zatvaranja, imajući u vidu sve faze i moguća produžavanja i prekide, ne može biti duži od 2, 4 i 6 godina, u zavisnosti od težine krivičnog dela, počev od trenutka hapšenja pa do pravosnažne presude.

Protiv rešenja o pritvoru možete podneti žalbu nadležnom organu (*Tribunale della Libertà* - sud koji odlučuje o neophodnosti preventivnog zatvaranja) u roku od 10 dana od dana uručenja rešenja.

> 4.3 Sudski proces i razne forme sudjenja

> *Il giudizio abbreviato* (Sudjenje po skraćenom postupku)

Tokom preliminarnog ročišta, umesto da Vas pošalje na daljnji proces, Sudija za preliminarno ili pretretresno ročište (*Giudice Udienza Preliminare - G.U.P.*) može da odlukom odmah zaključi postupak: na taj način kazna će biti umanjena za jednu trećinu.

Zahtev za sprovođenje sudjenja po skraćenom postupku mora biti formulisan lično od strane optuženika ili preko posebno ovlašćene osobe (*procuratore speciale*). Izuzev u slučaju kad je zahtev uslovljen integrisanjem dokaza (tzv. uslovni skraćeni postupak), Sudija je dužan da ga prihvati i, u skladu sa time, da

donese odluku o skraćenom postupku. Ova vrsta sudjenja može se primeniti i na krivična dela za koja je predviđena kazna doživotnim zatvorom, sa dnevnom izolacijom ili bez nje.

> *Il patteggiamento* (Nagodba - sporazumno priznanje krivice)

Radi se o sporazumu između optuženog i Javnog tužioca (*P.M.*) o primeni kazne. Nagodba je moguća ukoliko, imajući u vidu olakšavajuće okolnosti i smanjivanje kazne zbog skraćenog postupka (do 1/3), kazna koja treba da se primeni ne prelazi pet godina (sem za određena krivična dela posebne težine navedena u tački 2 čl. 444 Zakona o krivičnom postupku - C.P.P.) za koje je maksimalna granica dve godine. Optuženi ima dužnost da zatraži nagodbu tokom preliminarnog ročišta; sem u slučaju neopravdanog odbacivanja od strane Javnog tužioca ili odbijanja od strane Sudije, zahtev se ne može ponovo podneti tokom trajanja pretresa.

> *Citazione diretta davanti al Giudice Monocratico* (Postupak pred Inokosnim Sudijom)

Za krivična dela kod kojih nije predviđeno prepretresno ročište (*udienza preliminare*), skraćeni postupak ili nagodba mogu se tražiti na glavnom ročištu, pre početka pretresa.

> *Il giudizio direttissimo* (Direktni postupak)

Kada dodje do hapšenja na delu, ukoliko nisu neophodne dodatne istrage, u roku od 48 sati od hapšenja, Javni tužilac (*P.M.*) može tražiti da se obavi, pored potvrđivanja pritvora, sudjenje po direktnom postupku.

Ako je pritvor već potvrđen ili u slučaju priznavanja krivice, Javni tužilac može da sprovede direktni postupak:

- u roku od 15 dana od dana hapšenja, u prvom slučaju;
- od trenutka upisivanja u registar istrage, u drugom slučaju.

Tokom ovog perioda možete, ukoliko Vam to odgovara, da tražite skraćeni postupak ili nagodbu. U svakom slučaju možete tražiti termin za pripremu odbrane ne duži od 10 dana.

➤ **Il giudizio immediato (Trenutni postupak)**

Ukoliko su dokazi neosporni, Javni tužilac može tražiti od Istražnog Sudije (*GIP*) sudjenje po trenutnom postupku u roku od 90 dana od upisivanja u registar istrage. Dekret kojim istražni sudija određuje ovu vrstu postupka mora biti uručen najmanje 30 dana pre početka sudjenja.

U roku od 15 dana od primanja rešenja kojim se odobrava trenutni postupak, optuženo lice može tražiti skraćeni postupak ili nagodbu. Po isteku ovog roka nije više moguće tražiti pomenute vrste postupka.

➤ **Il giudizio ordinario (Redovni postupak)**

Ovaj postupak obavlja se pred sudom, koji može biti sastavljen, zavisno od slučaja, od jednog ili više sudija, na dan kada je Sudija za preliminarno ročište *GUP* predvideo ročište, ili na osnovu direktnog poziva od strane tužilaštva za sva krivična dela za koja nije predviđena uvodna sednica. Kada se započne sa ročištem, Javni tužilac i odbrana traže **izvodjenje dokaza (*ammissione delle prove*)**.

Najpre se saslušavaju svedoci optužbe, zatim se prelazi na svedoke odbrane. Ako želite, možete i Vi tražiti da budete saslušani ili možete prihvatiti saslušanje od strane tužioca. U tom slučaju, moraćete odgovoriti na pitanja optužbe, odbrane i eventualno sudije. Znajte da, u svakom momentu u toku procesa, pre nego što se sud povuče na većanje radi donošenja presude, možete davati spontane izjave.

Nakon dokaznog postupka prelazi se na fazu **pretresa (*discussione*)**, koji će se završiti **presudom (*sentenza*)**. Možete uložiti žalbu protiv presuda izrečenih redovnim postupkom, kao i skraćenim postupkom; **žalba ili apelacija (*appello*)** se podnosi odgovarajućem Apelacionom Sudu - *Corte d'Appello* (ista neće biti prihvaćena ukoliko nije precizno naznačena presuda protiv koje se podnosi, datum izricanja, ime Sudije koji ju je doneo, kao i motivi protivljenja odluci Sudije); u protivnom je moguće podneti žalbu Kasacionom Sudu - *Corte di Cassazione* (koji je poslednji nivo sudskog postupka); kada se radi o kazni po nagodbi odn. sporazumu moguće je podneti žalbu isključivo Kasacionom sudu. Rok za podnošenje žalbe može biti 15, 30 i 45 dana, u zavisnosti od slučaja:

- 15 dana kad je obrazloženje presude pročitano odmah po završetku sudjenja;
- 30 dana kad je obrazloženje presude deponovano u roku od 15 dana po

završetku sudjenja;

- 45 dana kad je obrazloženje presude deponovano nakon 15 dana od njenog izricanja.

➤ 4.4 Zatvorske beneficije i alternativne mere

(Mogu se tražiti samo kad je presuda postala definitivna).

➤ *La liberazione anticipata* (Nagradno smanjenje kazne - smanjenje kazne zbog dobrog vladanja)

Svakih šest meseci, ukoliko ste:

■ imali „korektno ponašanje“

■ „učestvovali u re-edukativnom programu“,

možete ostvariti smanjenje kazne od **45 dana** u odnosu na ostatak perioda. Ovu beneficiju moguće je ostvariti i u preventivnom pritvoru ili u kućnom zatvoru, ali možete je tražiti samo kada je kazna postala pravosnažna. Zahtev, na odgovarajućem obrascu koji ćete naći pri odeljenju, upućuje se Nadzornom Sudu - *Tribunale di Sorveglianza* (sud koji se bavi zatvorom i zatvorenicima). Ova pogodnost može biti opozvana ako u toku izdržavanja kazne počinite nova krivična dela, što se odnosi i na period proveden na alternativnim zatvorskim merama.

Presuda za zločin bez predumišljaja - *delitto non colposo* koji se počini nakon odobranja beneficije, uslovljava njeno opozivanje. Ustavni Sud je presudom br. 186 od 23.05.1995. utvrdio da smanjenje kazne može biti opozvano kada je ponašanje osuđenog lica, u odnosu na presudu koja mu je izrečena, neprihvatljivo i nije u skladu sa nagradnim smanjenjem kazne.

➤ *I permessi premio* (Nagradni dopusti - dozvole za nekoliko dana na slobodi)

O nagradnim dopustima **odlučuje** Nadzorni sudija - *Magistrato di Sorveglianza*. Možete ostvariti najviše 45 dana nagradnog dopusta tokom godine, s tim da nijedan ne može trajati duže od 15 dana. Da biste ih dobili neophodno je pozitivno mišljenje Upravnika (*Direttore*), kao i pozitivno mišljenje posebne komisije koja predviđa ove pogodnosti unutar zatvorskog tretmana u okviru zaključnog dokumenta - *sintesi* (izveštaj o ponašanju u zatvoru). Pored toga, Vaša

presuda mora biti pravosnažna i morate odslužiti bar jednu četvrtinu ukupne kazne, ako se ne radi o teškim krivičnim delima. Ako ste, pak, osudjeni za teška dela kao što su kradja, iznudjivanje, ubistvo i sl. možete dobiti nagradni dopust samo posle izdržavanja barem polovine kazne (ali ni u kom slučaju ne više od 10 godina).

Kada se radi o kaznama kraćim od 3 godine, nije predviđen minimalni deo odsluženja kazne na osnovu kojeg biste dobili dopust.

Dopusti ne mogu biti odobreni u sledećim slučajevima:

- za period od dve godine, licima koja su optužena ili osudjena za krivično delo s predumišljajem - *reato doloso*, počinjeno za vreme izdržavanja kazne, tj. tokom perioda u kojem su bili pod izdržavanjem restriktivne mere lične slobode (npr. kućni pritvor);
- za period od tri godine, kada se radi o licima osudjenim za teška dela, koji su počinili bekstvo ili kojima je opozvana alternativna mera, nezavisno od prirode krivičnog dela koje je uslovalo dobijanje kazne;
- za period od pet godina, za lica osudjena za teška krivična dela (kradja, iznudjivanje, ubistvo itd.) protiv kojih je u toku sudski postupak ili je već izrečena presuda za krivično delo s predumišljajem sa kaznom ne kraćom od tri godine, a koje je počinjeno za vreme nagradnog dopusta, spoljnog posla, alternativne mere ili u toku bekstva.

U skladu sa promenama koje je doneo tzv. Zakon „ex-Cirielli“, zatvorenicima kojima je u okviru presude izrečena recidiva za ponavljanje krivičnih dela u skladu sa tačkom 4 čl. 99 Krivičnog zakonika, nagradni dopusti mogu biti odobreni:

- a) posle izdržavanja jedne trećine kazne, za lica osudjena na zatvorsku kaznu kraću od 3 godine;
- b) posle izdržavanja polovine kazne, za lica osudjena na zatvorsku kaznu dužu od 3 godine, sem u slučajevima predviđenim pod tačkom c);
- c) za lica osudjena zbog jednog od zločina predviđenih članom 4-bis O.P. ili za osudjenike na doživotnu robiju, posle izdržavanja dve trećine kazne i, u svakom slučaju, ne preko 15 godina.

➤ *Il lavoro esterno* (čl. 21 O.P.) (Spoljni posao)

Upravnik zatvora Vam može dati mogućnost da obavljate spoljni posao (ako je Vaše ponašanje bez zamerke i ako ste osoba od poverenja). Međutim, ukoliko ste osudjeni za teško krivično delo (kradja, iznudjivanje, ubistvo itd.) spoljni rad Vam može biti odobren samo posle odsluženja jedne trećine kazne (ali u svakom slučaju ne više od 5 godina, a za lica osudjena na doživotni zatvor - *ergastolo*, nakon 10 godina). Spoljni rad može biti odobren i optuženicima (*imputati*).

➤ *La semilibertà* (Poluotvoreni tretman - mera pri kojoj se, po pravilu, ostaje u zatvoru samo tokom noći)

Polusloboda ili poluotvoreni tretman predstavlja mogućnost da se izadje iz zatvora tokom dana kako bi se sprovodile radne, nastavne ili volonterske aktivnosti, sa večernjim povratkom u zatvor. **Neophodno je pridržavati se ovog programa** (poštovati vreme odlaska i povratka, ne udaljavati se sa mesta predviđenih programom).

Da biste mogli ostvariti poluotvoreni tretman neophodno je da izdržite polovinu kazne. U slučajevima kada biste mogli da ostvarite uslovni otpust pod nadzorom socijalnih radnika - *affidamento ai servizi sociali* (za kazne koje ne premašuju tri godine) može Vam biti odobren poluotvoreni tretman ako Sud smatra da ne postoje uslovi za odobravanje prve pogodnosti. U tom slučaju nije potrebno izdržati polovinu kazne. Ova mogućnost nije predviđena za lica osudjena za teška krivična dela (čl. 4-bis O.P.: teška kradja, teško iznudjivanje, trgovina drogom uz otežavajuće okolnosti, ubistvo itd.). Ujedno, za ova teška krivična dela, poluotvoreni tretman se može dobiti samo ako je veći deo kazne već izdržan (barem dve trećine). Čak i onaj ko je osudjen na doživotni zatvor može ostvariti poluotvoreni tretman, ali tek nakon barem 20 godina izdržavanja kazne. (Da biste izračunali koji ste period kazne odslužili, radi traženja ove pogodnosti, dodajte i dane koje ste dobili kao nagradno smanjenje kazne). Osudjenici povratnici (*condannati recidivi*) u skladu sa čl. 99 tačka 4 Krivičnog zakonika mogu da dobiju poluotvoren tretman samo ako odsluže barem dve trećine kazne, ali ako se radi o krivičnim delima iz ex-čl. 4-bis O.P., tek nakon najmanje tri četvrtine kazne.

Poluotvoreni tretman može biti odobren samo jedanput osudjeniku povratniku na osnovu čl. 99, tačkom 4 Krivičnog zakonika.

Za sve alternativne mere (uslovni otpust, poluotvoreni tretman, kućni zatvor) važi propis da, ukoliko se strogo ne pridržavate propisanih pravila ta ista mera

može biti opozvana od strane Nadzornog Sudije i da ćete u tom slučaju morati da se vratite (privremeno) u zatvor. Nadzorni Sud će odlučiti da li da Vam ukine ili ne datu pogodnost u roku od 30 dana. U slučaju opoziva beneficije, tokom tri naredne godine nećete moći tražiti nikakvu vrstu pogodnosti, čak ni nagradne dopuste.

➤ ***L'affidamento in prova ai servizi sociali* (Uslovni otpust pod nadzorom organa za socijalni rad)**

Možete tražiti uslovni otpust ukoliko Vam preostaje izdržavanje kazne od najviše tri godine.

Za traženje uslovnog otpusta pod nadzorom socijalnih radnika potrebno je uputiti zahtev Nadzornom Sudiji - *Magistrato di Sorveglianza*, koji može prekinuti izdržavanje kazne i pustiti Vas iz zatvora do odluke Nadzornog Suda - *Tribunale di Sorveglianza*.

Prekid izdržavanja kazne odobrava se ukoliko sudija smatra da postoji osnovana mogućnost da dobijete uslovni otpust pod nadzorom, da ne postoji opasnost od bekstva i da bi nastavak zatvoreništva bio zasnovan na ozbiljnoj predrasudi. Nadzorni Sud bi trebalo da odluči u roku od 45 dana od prijema Vašeg zahteva preko sudije, ali taj rok može biti i neispoštovan zbog preopterećenosti poslom pri sudovima.

Premda s formalne tačke gledišta nije neophodan da dobijanje uslovnog otpusta pod nadzorom organa za socijalni rad, činjenica je da je posao veoma važan uslov za njegovo odobrenje: stoga je poželjno da u trenutku podnošenja zahteva priložite dokumentaciju vezanu za poslovnu ponudu; u protivnom će mogućnosti za odobrenje zahteva biti veoma male. Takođe je neophodno navesti mesto stanovanja - *domicilio* ili adresu stalnog mesta boravka - *residenza*. Nije dovoljno naznačiti kao mesto boravka advokatsku kancelariju branioca.

Ukoliko zahtev za uslovni otpust pod nadzorom bude odbijen, prekid izdržavanja kazne se opoziva i morate se vratiti u zatvor, bez daljnje mogućnosti da ponovo tražite otpust, čak ni u vezi sa nekom drugom alternativnom merom. Uslovni otpust pod nadzorom organa za socijalni rad omogućuje Vam izdržavanje kazne u sopstvenom domaćinstvu ili u kakvoj prihvatnoj ustanovi, ali je neophodno pridržavati se strogo propisanih **odredbi (*prescrizioni*)** - radi se o pravilima predviđenim u slučaju uslovnog otpusta ili kućnog pritvora koja utvrđuje Nadzorni Sud.

Najčešće odredbe su sledeće:

- ne napuštati teritoriju vlastite opštine ili provincije bez prethodnog odobrenja Nadzornog Sudije (*Magistrato di Sorveglianza*);
- održavati svakih 15 dana kontakt sa socijalnim radnikom iz UEPE-a (Ured za spoljno izdržavanje kazne - *Ufficio per l'Esecuzione Penale Esterna*, bivši Centar za socijalnu službu za odrasle - *ex Centro di Servizio Sociale Adulti - C.S.S.A.*);
- posvetiti se stalnom poslu, ili volonterskim ili obrazovnih aktivnostima;
- pridržavati se propisanog vremena u toku kojeg morate ostati u svom domaćinstvu (obično tokom noći);
- ne stupati u kontakt sa ranije osuđivanim licima;
- delovati za dobrobit žrtava počinjenog krivičnog dela.

Ukoliko ste osuđeni za pripadnost mafijaškoj organizaciji, zbog otmice ili trgovine drogom, možete dobiti uslovni otpust pod nadzorom samo ukoliko saradujete sa sudskim organima.

Ukoliko ste osuđeni za tešku kradju, teško iznudjivanje, trgovinu narkoticima sa otežavajućim okolnostima ili za ubistvo, možete dobiti uslovni otpust ako na osnovu informacija Provincijskog Komiteta za javni red i sigurnost ne postoje elementi na osnovu kojih bi se mogla zaključiti povezanost sa organizovanim ili everzivnim kriminalom. Imajte dakle na umu da povoljno mišljenje prevaspitne službe (izveštaj operatera o Vašem ponašanju u zatvoru) i ostatak kazne niži od tri godine nisu dovoljni za dobijanje ove pogodnosti: uz zahtev morate priložiti i dokumentaciju koja će dati dovoljne garancije vezane za posao koji ćete obavljati po napuštanju zatvora:

- potvrdu za prijem u radni odnos, izdatu od strane poslodavca van svake sumnje (lice koje nije krivično gonjeno);
- potvrdu o upisu u školu, na kurs za stručno usavršavanje, volonterski rad, itd.

Uslovni otpust u nadzoru organa za socijalni rad ne može biti odobren više od jedanput osuđeniku povratniku predviđenim čl. 99, tačka 4, Krivičnog Zakonika.

➤ **L'affidamento in prova in "casi particolari"** **(Uslovni otpust u «posebnim slučajevima» - za zavisnike od narkotika i alkohola)**

Ukoliko je Vaša zatvorska kazna, ili ostatak kazne koju morate još izdržati, manja od šest godina (četiri ukoliko se radi o osudjeniku za neki od prekršaja predviđenih članom 4bis O.P.) i uključeni ste u program za lečenje od bolesti zavisnosti ili imate nameru da se podvrgnete ovom programu, možete zatražiti da budete uslovno pušteni pod nadzorom organa za socijalni rad, kako biste nastavili ili započeli pomenuti program van zatvora.

Nakon izmena uvedenih na osnovu c.d. ex-Cirielli, prekid izdržavanja zatvorske kazne i uslovni otpust u posebnim slučajevima, kada su u pitanju osobe zavisne od narkotika ili alkohola, sa „recidivom“ predviđenim čl. 99, tačkom 4, Krivičnog zakona, mogu biti odobreni ukoliko zatvorska kazna ili ostatak kazne ne premašuju tri godine, i to svega jedanput.

Uslovni otpust u posebnim slučajevima ne može biti odobren više od dvaput. Zatvorenik koji namerava da traži otpust u terapeutske svrhe, mora da podnese pismeni zahtev Nadzornom Sudiji, prilažući obavezno potvrdu od strane javne zdravstvene ustanove ili ovlašćene privatne ustanove, kojom se potvrđuju bolest zavisnosti i terapeutski program.

➤ **Odobrenje alternativnih mera osudjenim licima obolelim od side ili sa teškim nedostatkom imuniteta** (Čl. 47 quater O.P., uveden Zakonom br 231/99)

Na osnovu člana 47 quater O.P. (Zakon o izvršenju krivičnih sankcija), zatvorenici obolelim od side ili sa jako oslabljenim imunitetom, koji nameravaju da se podvrgnu programu za lečenje i pomoć, može biti odobren uslovni dopust uz nadzor ili kućni pritvor, bez obzira na kaznu.

Uz zahtev mora biti priložena lekarska potvrda izdata od strane nadležne zdravstvene javne službe ili zatvorske zdravstvene službe, kojom se potvrđuje zdravstveno stanje osudjenika i mogućnost programa za lečenje i pomoć pri bolničkim ili drugim strukturama koje postupaju u skladu sa regionalnim planom za asistenciju obolelima od side. Odredbe (*prescrizioni*) vezane za alternativnu meru sadržaće i pravila vezana za način izvodjenja programa za lečenje i pomoć obolelima.

➤ *La detenzione domiciliare* (Kućni zatvor - obaveza boravka u kući nakon procesa)

Postoje različiti slučajevi u kojima se odobrava kućni zatvor: možete ga zatražiti ako **ostatak kazne** koju morate izdržati ne prelazi **četiri godine** (ova granica pomena je na tri godine ukoliko se radi o povratnicima ex čl. 99, tačka 4 Krivičnog Zakonika) i ako ispunjavate jedan od **sledećih uslova**:

- ako ste trudnica ili majka dece mlađe od deset godina koja žive s Vama;
- ako ste otac dece mlađe od deset godina, koja žive s Vama, ali samo u slučaju da je majka preminula ili potpuno u nemogućnosti da se o njima stara;
- ako se nalazite u posebno lošem zdravstvenom stanju, koje zahteva stalne kontakte sa lokalnim zdravstvenim ustanovama;
- ako imate preko šezdeset godina i imate delimični ili potpuni invaliditet;
- ako imate manje od dvadeset jedne godine i postoje dokazani zdravstveni, porodični razlozi ili problemi vezani za školovanje.

Ukoliko preostali deo kazne koji morate izdržati ne prelazi dve godine, možete dobiti kućni zatvor u slučaju da:

- ne postoje preduslovi za uslovni otpust uz nadzor organa za socijalni rad;
- sud smatra da u toku kućnog zatvora nećete počinuti druga krivična dela;
- krivično delo zbog kojeg ste osudjeni nije među onima navedenim u čl. 4bis O.P. i ne spadate u povratnike na osnovu čl. 99, tačka 4 Krivičnog Zakonika.

Na osnovu izmena predviđenih tzv. zakonom «ex-Cirielli», kućni zatvor može biti odobren za bilo koje krivično delo (osim kada su u pitanju potčinjavanje drugih lica, seksualno nasilje ili dela predviđena članom 4bis O.P.), ukoliko niste proglašeni uobičajenim, profesionalnim, ili «tendencionalnim» delinkventom, niti ste ikada bili proglašeni povratnikom po članu 99, tačka 4 Krivičnog Zakonika.

Zahtev za kućni zatvor upućuje se Nadzornom Sudiji - *Magistrato di Sorveglianza*.

U navedena dva slučaja (kazna ne veća od 4 godine u posebnim gore navedenim slučajevima i kazna koja ne premašuje 2 godine), Nadzorni sudija može odobriti ovu pogodnost privremeno, u iščekivanju odluke Nadzornog Suda.

Kućni zatvor može biti odobren i ukoliko ispunjavate jedan od uslova koji prouzrokuju:

1. obavezno odlaganje kazne (Sudija je dužan da odloži izdržavanje kazne)

- trudnica;
- majka sa detetom od nepunih godinu dana;
- osoba obolela od side ili druge posebno teške bolesti nespojive sa zatvorskim izdržavanjem kazne.

2. fakultativno odlaganje kazne (Sudija ima diskreciono pravo da odloži izvršenje kazne)

- pondošenje molbe za pomilovanje (ukidanje kazne);
- osoba sa teškim fizičkim hendikepom;
- majka sa decom mladjom od tri godine.

U navedenim slučajevima, nezavisno od težine kazne, kućni zatvor može biti odobren na jedan odredjeni period koji se može produžiti. Zahtev za «prekid izdržavanja kazne» („*sospensione dell'esecuzione della pena*“) mora biti upućen Nadzornom Sudiji. Imajte na umu da onaj ko se udalji od mesta kućnog zatvora (privatna kuća ili druga struktura), čini zapravo bekstvo koje se smatra krivičnim delom, što će usloviti opozivanje ove beneficije.

➤ 4.5 Oproštaj (*Indulto*)

Zakonom br. 241 od 1.8.2006. stupio je na snagu *indulto*.

Ova beneficija predviđa skraćivanje kazne za 3 godine, za prekršaje načinjene do 2.5.2006. Ako, na primer, treba da izdržite kaznu u trajanju od 6 godina, a već ste izdržali godinu i osam meseci, ukidaju se 3 godine i ostatak kazne koju morate izdržati se svodi na godinu i 4 meseca. Za pojedina krivična dela oproštaj nije predviđen. Skraćivanje kazne se automatski primenjuje kod zatvorenika koji treba da u skorije vreme budu pušteni iz zatvora, dok u drugim slučajevima mora biti podnet zahtev.

5. Pravni odnosi sa institucijama

➤ 5.1 Preispitivanje socijalne opasnosti i opozivanje odluke o proterivanju

Uz presudu Vam može biti izrečena i jedna od mera sigurnosti (pojačani policijski nadzor društveno opasnih osoba - *libertà vigilata*, ustanova za prisilni rad - *casa di lavoro* i, ukoliko ste građanin zemlje van EZ, proterivanje sa teritorije Države - *espulsione*), koja će biti sprovedena nakon izdržavanja kazne zatvora. U ovom slučaju, pred kraj izdržavanja kazne, Nadzorni Sudija zakazuje ročište na kojem će proveriti da li ste i dalje društveno opasni i da li treba nastaviti sa sprovođenjem mere sigurnosti.

Ako ste se ispravno ponašali u toku jedne alternativne mere, Nadzorni Sudija može da pozitivno oceni u Vašu korist i prestanak socijalne opasnosti.

Ukoliko ste stranac, imate pravo da ostanete u Italiji do dana kada je zakazano ročište za preispitivanje i, u tom smislu, možete tražiti privremenu dozvolu za boravak (*permesso di soggiorno*) iz „sudskih razloga“ („*per motivi di giustizia*“) kako biste mogli prisustvovati ročištu; ukoliko se na sudskoj raspravi ne postigne željeni rezultat, odluka o proterivanju postaje egzekutivna. U svakom slučaju, ukoliko u Vašoj zemlji porekla rizikujete da budete podvrgnuti persekucijama iz rasnih, političkih, religioznih, polnih, jezičkih, nacionalnih i drugih razloga, ne možete biti proterani; takodje, ne bi smeli biti proterani ni maloletnici, trudnice i žene koju su se nedavno porodile; stranci koji su u braku sa Italijanima, ili koji žive u zajednici sa italijanskom rodbinom, do četvrtog kolena (čl. 19 Objedinjenog zakona - *Testo Unico* - o položaju stranih državljana).

Ukoliko postoje ovakvi preduslovi, poželjno je saopštiti ih unapred, obraćajući se pismenim putem Upravi Policije - *Questura*.

Imajte u vidu da se proterivanje može predvideti i u nekim drugim slučajevima:

- kao alternativna keznena mera (u tom slučaju odlučuje Nadzorni sudija pod

čijom jurisdikcijom se nalazi kazneno-popravni zavod) u slučaju da predviđena kazna nije veća od dve godine; ili kao kaznena mera u zamenu za presudu donešenu od strane istog Sudije, ukoliko mu je namera da odredi zatvorsku kaznu do dve godine a ne postoje uslovi za primenjivanje uslovnog prekida kazne;

- kao administrativna kaznena mera, usled kršenja zakona o imigraciji;
- usled presuda izrečenih za krivična dela protiv Države (terorizam i sl.).

➤ 5.2 Obnova dozvole za boravak (*Permesso di soggiorno*)

Ukoliko imate dozvolu za boravak zbog posla (*permesso di soggiorno per motivi di lavoro*) koja je pred istekom, možete zatražiti njeno produženje iz zatvora, međutim morate imati na umu da presuda za „krivično delo koje predstavlja prepreku“ - *reato ostativo* (sva krivična dela za koja je predviđeno hapšenje na delu) isključuje produženje dozvole za boravak.

Ako Vaša porodica boravi regularno u Italiji, moći ćete iz zatvora da produžite ili zatražite dozvolu za boravak zbog porodičnih razloga. Imajte na umu da, u ovim slučajevima, izdavanje ili produžavanje dozvole nisu automatski, već diskrecioni; ukoliko je Vaš zahtev odbijen moguće je uložiti žalbu Administrativnom sudu. Produženje dozvole za boravak zbog porodičnih razloga iz zatvora treba tražiti do 60 dana posle njenog isteka.

Za sve informacije u vezi sa dozvolom za boravak preporučljivo je obratiti se volonterima udruženja *L'Altro Diritto* (Drugačije Pravo).

➤ 5.3 Evropska pravila o izvršenju kazni (Uputstva Komiteta Ministara Saveta Evrope od 12.02.1987)

Sva zatvorska pravila moraju biti sprovedjena na isti način za sve. Ne sme biti nikakve diskriminacije u pogledu rase, pola, jezika, religije, političkih ili drugih ubedjenja, socijalnog ili nacionalnog porekla, rođenja, ekonomskog statusa. Religiozna verovanja i moralni principi grupe kojoj pripadate moraju biti poštovani. U trenutku ulaska u kaznenu zavod, Vaše je pravo da dobijete

informacije po pitanju života u njemu, kontakata sa pravosudnim organima i svega onoga što je neophodno kako biste spoznali Vaša prava i obaveze.

Imate pravo da kontaktirate ambasadu (ili konzulat) Vaše zemlje i da im saopštite da ste lišeni slobode.

Imate pravo na prevodioca za odnose sa sudijama i sa javnim službama. Ako je proces u toku, svi akti koji su Vam uručeni moraju biti prevedeni na Vaš jezik. Čuvajte pažljivo sve pravne akte koji će Vam uručiti Prijemna služba - *Ufficio Matricola*, ili Sudski pomoćnik (službeno lice koje asistira Sudiji tokom ročišta, stara se o izvršenju njegovih naloga i o uručivanju rešenja): mogu Vam biti od koristi pri pripremi i predaji zahteva, žalbi, itd.

Mora Vam biti dozvoljeno da zadovoljite Vaše verske i duhovne potrebe. Ukoliko u zavodu postoji dovoljan broj zatvorenika iste veroispovesti, jedan kvalifikovan predstavnik te religije mora biti imenovan: on će moći da organizuje verske aktivnosti i obrede i da posećuje zatvorenike.

➤ 5.4 Premeštaj osudjenika u inostranstvo

➤ Kako tražiti premeštaj

Moguće je tražiti premeštaj u zemlju čiji ste državljanin, kako biste tamo izdržavali kaznu koja Vam je izrečena u Italiji.

U tom smislu morate uputiti odgovarajući zahtev Ministarstvu Pravde Italije ili Ministarstvu pravde zemlje čiji ste državljanin.

Premeštaj će biti moguć ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- ukoliko ste državljanin zemlje u koju tražite premeštaj;
- ukoliko je presuda pravosnažna;
- ukoliko treba da odslužite kaznu dužu od šest meseci (u trenutku kad Ministarstvo primi Vaš zahtev);
- ukoliko delo zbog kojeg ste osudjeni predstavlja krivično delo i po zakonu države u koju želite da budete premešteni;

- ukoliko između Italije i zemlje u koju želite da budete premešteni postoji odgovarajuća međunarodna konvencija, koja predviđa ovu mogućnost.

➤ Šta se događa nakon premeštaja

Kazna izrečena u Italiji biće zamenjena kaznom predviđenom za isto krivično delo zakonom države u koju ste premešteni.

U svakom slučaju, Vaše krivično stanje ne može biti pogoršano ovakvim preobraćanjem kazne (kazna Vam neće biti uvećana). Period koji ste proveli u italijanskim zatvorima biće u celosti odbijen od kazne koju ćete morati da izdržite u drugoj državi.

Moguće je dobiti amnestiju ili odluku o pomilovanju, bilo od države Italije bilo od države u koju ste premešteni. Eventualna revizija procesa ostaje u isključivoj nadležnosti Italije.

➤ 5.5 Ekstradicija

Ekstradicija (izručenje osudjenika) u drugu zemlju može biti odobrena kada se delo koje predstavlja povod traženja ekstradicije smatra krivičnim delom bilo po italijanskom, bilo po zakonu države koja zahteva izručenje.

Ekstradicija ipak **ne može** biti odobrena u sledećim slučajevima:

- u slučaju političkih krivičnih dela (sem genocida);
- kada zakon države koja traži izručenje predviđa smrtnu kaznu za krivično delo koje je povod zahteva (sem ukoliko ista država ne pruži garancije da se kazna smrću neće izvršiti);
- kada je lice čije se izručenje traži već osudjeno na smrt u drugoj državi, ili rizikuje takvu kaznu za dela koja nisu navedena u zahtevu za izručenje.

6. Ekonomski odnosi sa institucijama

➤ 6.1 Novčane kazne i njihovo pretvaranje u ograničenje slobode ili rad u javnom interesu

Novčane kazne mogu se zvati „*multe*“ ili „*ammende*“. Ustanovljavaju se na kraju procesa i mogu da budu pridodate kazni zatvora ili mogu predstavljati jedinu vrstu sankcije. Mnoga krivična dela predviđaju bilo kaznu zatvorom bilo novčanu kaznu. Na primer, za krivična dela narkotika i šverca predviđene su vrlo stroge novčane kazne.

Na novčane kazne (*multa* ili *ammenda*) koje određuje sudija presudom o kažnjavanju, dodaje se, ukoliko je postojala žalba Kasacionom Sudu koja je odbijena, i novčana sankcija izrečena od strane suda u iznosu od 258,00 do 2.065,00 evra. Ne radi se, kao što je slučaj kod *multa* ili *ammenda*, o krivičnoj, već o administrativnoj sankciji koja se očituje u obavezi da se suma određena presudom uplati u Kasu za novčane kazne - *Cassa delle ammende*.

Ukoliko ne raspolazete materijalnim sredstvima za uplaćivanje kazni, onda će one biti po službenoj dužnosti pretvorene u **alternativnu kaznu (*pena sostitutiva*)** u vidu ograničenja slobode.

Odnos između novčane kazne i ograničenja slobode kao zamene za novčanu kaznu iznosi 38,73 eura novčane kazne za svaki dan ograničene slobode. Ukupna dužina ograničene ili kontrolisane slobode ne može biti veća od:

- godinu i po dana ako se konvertuje *multa*;
- 9 meseci ako se konvertuje *ammenda*.

Kontrolisanu slobodu morati izdržati nakon zatvorske kazne i ona sa sobom nosi određene obaveze i zabrane o kojima odlučuje Nadzorni sudija: svakoga

dana se morati pojaviti u kasarni odn. karabinjerskoj stanici, ne smete napustiti teritoriju Opštine u kojoj boravite, itd. (postoji mogućnost da se, u bilo kom trenutku, prekine alternativna kazna kontrolisane slobode plaćanjem novčane kazne - *multa* ili *ammenda*).

Ukoliko se ne poštuju sve obaveze koje je odredio Sudija u vezi sa kontrolisanom slobodom i socijalno-korisnim radom, preostali dani ove alternativne kazne moraće biti izdržani u zatvoru.

Zamena novčane kazne kontrolisanom slobodom ili radom u javnom interesu, primorava strance da, čak i ako su u presudi osudjeni na proterivanje, ostanu na teritoriji Italije sve do isteka alternativne kazne.

Ako imate nameru da platite umesto da odslužujete alternativnu kaznu, ali u datom trenutku nemate dovoljno novca da to učinite, možete tražiti plaćanje na rate, obraćajući se sa posebnom molbom Nadzornom sudiji. Iznos rate u svakom slučaju ne može biti niži od 15,00 eura a ukupno može biti maksimalno 30 rata. Takodje, možete tražiti da odložite plaćanje za šest meseci, uz mogućnost dodatnog odlaganja, ako predviđate da ćete u tom trenutku imati dovoljno novca da uplatite traženu sumu.

Treba podvući da povoljan ishod zahteva za pojačani nadzor socijalnih radnika kao alternativne mere - *affidamento* (kada postoji deklarativna odluka Nadzornog sudije) podrazumeva ukidanje novčane kazne ukoliko se osudjenik nalazi u nepovoljnim ekonomskim uslovima (što zainteresovani ima obavezu da dokaže).

Napomena: Za novčane kazne (*multa* i *ammenda*) nije moguće tražiti, ni u kom slučaju, oprostjenje duga (*remissione del debito*).

➤ 6.2 Troškovi sudskog procesa i izdržavanja u zatvoru

Ako je Vaša presuda pravosnažna, biće Vam zatraženo da platite troškove sudskog procesa, kao i honorar službenog branioca (ukoliko Vam nije odobrena besplatna pravna zaštita).

Takodje, tražiće se od Vas da platite dnevni iznos za izdržavanje u zatvoru koji trenutno iznosi 1,80 eura. U ovu sumu su uračunati troškovi ishrane i lične opreme koju daje na raspolaganje zatvorska uprava (dušek, posteljina, tanjiri,

pribor za jelo itd.).

Za pokrivanje ovih troškova odgovarate sa svim svojim pokretnim stvarima i nepokretnostima kojima raspolazete (izuzev jednog dela nadoknade za posao, čak i ako se obavlja u zatvoru, kao i penzije, koji ne mogu biti zaplenjeni).

Ukoliko se nalazite u ekonomskim poteškoćama, možete tražiti da Vam se sudski troškovi i troškovi izdržavanja u zatvoru izuzmu, tj. oprostite. (Da bi do toga došlo, osim ekonomskih poteškoća, neophodno je da imate dobro vladanje tokom boravka u zatvoru).

Da biste dobili opraštanje duga morate podneti odgovarajuću molbu Nadzornom sudiji. Molbu za opraštaj duga morate podneti odmah po primanju zahteva za naplatu; podnošenje molbe obustavlja proceduru za naplatu dužničke sume. Na kraju zatvorske kazne, Nadzorni sudija će razmotriti da li uspunjavate uslove u kojima je predviđeno opraštanje duga.

Nadoknada za obavljen rad u zatvoru se deli na raspoloživi deo (četiri petine) i neraspoločivi deo (jedna petina). Neraspoločivi deo biće Vam uručen kada odslužite kaznu, medjutim ako Vam je taj novac preko potreban možete tražiti, popunjavajući obrazac koji ćete naći u odeljenju i navodeći razloge Vašeg zahteva, pebacivanje (*svincolo*) novca sa neraspoločivog fonda (nije rečeno da će zahtev uvek biti uvažen).

➤ 6.3 Naknada štete

Kada ste krivičnim delom zbog kojeg ste osudjeni, uzrokovali štetu drugim osobama koje su se tokom procesa pojavile kao oštećena strana - dužni ste da im nadoknadite štetu. Suma utvrđena od strane suda, može biti nadodnadjena prodajom imovine koju posedujete ili zadržavanjem nadoknade koju dobijate, maksimalno do dve petine (uključujući troškove zatvorskog izdržavanja). Kao i u slučaju novčanih kazni, sume koje su namenjene za naknadu štete ne mogu biti oprostene.

Napomena: Plaćanje kazni, sudskih troškova i troškova zatvorskog izdržavanja kao i eventualna naknada štete (za osobe koje imaju ekonomske uslove da izvrše uplatu) predstavljaju neophodni uslov za dobijanje uslovnog otpusta (oslobađanje sa obavezama koje se moraju poštovati), pomilovanja (ponišćavanje kazne) i rehabilitacije (nestanak svake kazne, brisanje osude i njenih pravnih posledica).

7. Šalter za dokumente i zaštitu (*Sportello Documenti e Tutele*)

➤ 7.1 Beneficije za ispomoć u prihodima i drugi dokumenti

Unutar zatvora Sollicciano postoji služba koja se zove Šalter za dokumente i zaštitu (*Sportello Documenti e Tutele*) čija je funkcija da garantuje mogućnost korišćenja određenih mera za ispomoć u prihodima (kao što je npr. naknada za nezaposlenost ili dečiji dodatak) ili za dobijanje određenih dokumenata (npr. jedinstveni lični broj ili lična karta).

Da biste dobili informacije na šalteru, u nekim slučajevima možete se direktno obratiti operaterima, dok se u drugima morate obratiti pisaru Vašeg odeljenja.

Direktan razgovor sa operaterima se obavlja za: upis na biro za nezaposlene, priznavanje gradjanskog invaliditeta, zahtev za dobijanje invalidske penzije, ličnu kartu.

Preko pisara se morate obratiti za naknadu za nezaposlenost i dečiji dodatak.

U nastavku ćete naći uputstva kako da iskoristite ove usluge.

➤ 7.2 Stalno mesto boravka

Mogu ga tražiti zatvorenici koji su dobili makar prvostepenu presudu. U praksi se zahtev za dobijanje rezidentne adrese pri kazneno-popravnom zavodu Sollicciano prosledjuje samo za osudjenike s pravosnažnom presudom kojima preostaje izdržavanje kazne duže od dve godine.

Zatvorenici koji žele da dobiju rezidentnu adresu u Solliccianu mogu se obratiti operateru na Šalteru koji će proveriti kod kompetentnih službi da li za to postoji mogućnost.

➤ 7.3 Lični dokumenti i druge potvrde matične službe

Ukoliko Vam je potrebna lična karta, zatražite je pri Šalteru, ali imajte na umu da je možete dobiti samo ako imate stalno mesto boravka tj. rezidentnu adresu (*residenza*) u Italiji.

Biće Vam zatražena i kopija lične karte koja je istekla.

➤ 7.4 Naknada za nezaposlene, sa umanjenim rekvizitima

Šta je to?

Ispomoć u prihodima na koju imaju pravo zatvorenici koji su radili u toku prethodne solarne godine u odnosu na datum podnošenja zahteva.

Koji su neophodni uslovi?

Uslovi da bi se tražila naknada za nezaposlene su sledeći:

1) postojanje radne aktivnosti u toku prethodne godine u odnosu na onu u kojoj se zahtev podnosi od najmanje 78 dana (napomena: čak i jedan radni sat u toku dana važi kao radni dan);

2) postojanje uplaćenih doprinosa (*contributi versati*) u periodu od dve godine koji prethodi datumu kada se traži naknada (na primer: ako se podnosi zahtev u toku 2006. godine neophodno je bilo raditi barem nedelju dana pre 31.12.2004).

Naknada se plaća za period koji odgovara broju efektivnih radnih dana tokom godine.

Kada se može tražiti?

Zahtev treba podneti izmedju 1. januara i 31. marta svake godine.

Kako i kome je tražiti?

Operateri Šaltera za dokumente i zaštitu se angažuju oko obavljanja ove procedure svake godine izmedju februara i marta.

Da bise iskoristili ovu uslugu:

- upišite se na spisak koji se nalazi kod pisara Vašeg odeljenja;
- sačekajte da operateri provere preko Službe tekućih računa zatvora (*Ufficio Conti Correnti*) i preko INPS-a (zavoda za socijalno osiguranje) da li postoje traženi rekviziti;
- ukoliko provere budu dale pozitivan ishod, pisar će Vam dati da popunite poseban zahtev koji će operateri proslediti INPS-u;
- u slučaju da ste, u godini koja je prethodila onoj u kojoj pondosite zahtev, radili van zatvora - moraćete da tražite od prethodnog poslodavca da popuni odgovarajući obrazac (DL86/88).
- u slučaju da ne želite da iskoristite usluge Šaltera, možete i sami da popunite zahtev za naknadu za nezaposlene i pošaljete je direktno INPS-u.

➤ 7.5 Porodični dodatak (*Assegni familiari*)

Šta je to?

Radi se o meri za ispomoć prihoda porodica. Na ovaj dodatak imaju pravo svi zaposleni radnici (*lavoratori dipendenti*), kao i nezaposleni (*disoccupati*), radnici koji su dobili otkaz zbog smanjenja obima posla u firmi (*lavoratori in mobilità*), radnici na prinudnom odmoru (*cassintegrati*), članovi zadruga (*soci di cooperative*), penzioneri (*pensionati*). Pravo da se traži porodični ili dečiji dodatak predviđen je O.P. koji u čl. 23 navodi: „Zatvorenici i internisana lica (kojima je izrečena mera lečenja po odluci suda) koja rade, imaju pravo na porodični dodatak za osobe koje izdržavaju (*persone a carico*), u meri i skladu sa zakonskim odredbama“. Porodični dodaci se uplaćuju direktno osobama koje se izdržavaju, na način predviđen pravilnikom.

Kada ga treba tražiti?

Porodični dodatak možete tražiti u junu i julu svake godine.

Možete takodje tražiti neuplaćene rate do 5 godina unazad.

Za koje članove porodice može biti tražen dodatak?

- za samog podnosioca zahteva;
- za supružnika koji nije zakonski i efektivno razdvojen;
- za decu (legitimnu, prihvaćenu, usvojenu, pridruženu, prirodnu, pravno priznatu ili zakonski prihvaćenu, rođenu iz prethodnog braka drugog supružnika, zakonski datu na staranje) i za unuke do 18 godina starosti, ukoliko

ih izdržava direktan predak;

- za punoletnu decu sa hendikepom koja, bilo zbog fizičkog bilo zbog mentalnog poremećaja, nisu apsolutno u mogućnosti da rade;
- za braću, sestre i njihovu decu, ukoliko su maloletni ili punoletni sa hendikepom, pod uslovom da su siročad od oba roditelja i nemaju pravo na penziju za preživela lica.

Porodični dodatak mogu tražiti i strani zatovrenici za supružnika i decu koji regularno borave u Italiji. Ukoliko se članovi porodice nalaze u zemlji porekla ne može se tražiti porodični dodatak, izuzev građana sledećih zemalja: Rep. Capo Verde, Hrvatska, Džerzi - Kanalska ostrva, Prinčevina Monako, Slovenija, Tunis i ex-Jugoslavija.

Koji su dokumenti potrebni?

- dokument o sastavu porodice (*stato di famiglia*) ili samostalna izjava o sastavu porodice na INPS-ovom obrascu;
- overena izjava supružnika da nema primanja (ili ako ih ima da navede u kojoj meri) ili kao alternativa potvrda ISEE koju izdaje CAF;
- trebalo bi da i supružnik potpiše zahtev za dobijanje porodičnog dodatka; kao alternativa može da doda na kraju gorenavedene overene izjave sledeću rečenicu: „izjavljujem da ne primam i da nisam tražio/la porodični dodatak“ („*dichiaro di non percepire e di non aver richiesto assegni familiari*“);
- morate takodje znati lične brojeve članova porodice koje izdržavate kako biste ih upisali u obrazac (nije neophodno priložiti kopiju ličnih jedinstvenih brojeva, dovoljno je prepisati ih).

Kome ga i kada tražiti?

Možete tražiti odgovarajući formular od pisara. Kada ste ga popunili pošaljite ga, prilažući dokument o sastavu porodice i izjavu supružnika, Službi tekućih računa.

Ukoliko je obrazac nekompletan ili pogrešno popunjen, potražiće Vas operateri Šaltera. Ako imate problema sa popunjavanjem formulara možete tražiti pomoć operatera Šaltera, upućujući molbu (*domandina*) Šalteru za dokumente i pomoć u kojoj ćete navesti:

- vaše ime i prezime;
- odeljenje i ćeliju;
- razlog molbe (npr. „popunjavanje formulara za porodični dodatak“ - „*compilazione modulo assegni familiari*“).

➤ 7.6 Upis na redovni biro za zapošljavanje i biro za hendikepirana lica

Mogu se upisati na biro za hendikepirana lica svi zatvorenici koji imaju regularnu rezidentnu adresu na teritoriji Italije i koji ispunjavaju sledeće uslove:

1. osobe sa smanjenim fizičkim, psihičkim i osećajnim sposobnostima koje imaju procenat invaliditeta jednak ili veći od 46%;
2. invalidi rada sa procentom invalidnosti jednakim ili većim od 4%;
3. slepi i gluvonemi (L. 382/70 i L. 381/70);
4. ratni vojni invalidi i civilni invalidi rata.

Da bi se upisali na poseban biro neophodno je da Vam bude formalno priznat invaliditet po pregledu lokalne Komisije ASL-a.

Na redovni biro za zapošljavanje mogu se upisati svi zatvorenici sa stalnim mestom boravka na teritoriji Italije. Ko je bio upisan na biro pre ulaska u zatvor zadržava to pravo.

Upis na biro ne donosi nikakvu vrstu prednosti (kao npr. dobijanje pomoći ili smanjivanje poreza).

Kako tražiti priznavanje invaliditeta i/ili izvršiti upis na biro?

Zatražite razgovor sa operaterima Šaltera, upućujući molbu Šalteru za dokumente i zaštitu u kome ćete napomenuti:

- vaše ime i prezime;
- odeljenje i ćeliju;
- razlog molbe (navesti da li se radi o upisu na redovni ili specijalni biro za zapošljavanje, ili želite da tražite priznavanje civilnog invaliditeta).

➤ 7.7 Starosne, invalidske i socijalne penzije (*Pensioni di anzianità, invalidità e sociale*)

- Starosna penzija. Imaju pravo na ovu vrstu penzije osobe koje imaju dovoljno godina radnog staža sa doprinosima koje predviđa zakon, različitim u zavisnosti od radne kategorije kojoj pripadaju.

- Invalidska penzija. Imaju pravo na nju lica sa invaliditetom upisana na biro za hendikepirana lica.
- Socijalna penzija. Imaju pravo na nju zatvorenici Italijani, gradjani EZ ili stranci sa kartom za boravak (*carta di soggiorno*), koji su napunili 65 godina, sa stalnim mestom boravka (*residenza*) u Italiji i nikakvim ili vrlo skromnim prihodima.

Da biste tražili penziju obratite se Šalteru na goreopisani način, navodeći za koju vrstu penzije biste želeli da podnesete zahtev.

8. Gradska mreža službi za izdržavanje kazne unutar i van zatvora

Sledi spisak Udruženja koja se bave zatvorom i alternativnim merama na firentinskoj teritoriji.

➤ Altro Diritto (Associazione)

- Služba u okviru zatvora Sollicciano, za dokumente kao što su: porodični dodatak, dodatak za nezaposlene, invalidska penzija, socijalna penzija, starosna penzija.
- Spoljne i unutrašnje vansudske konsultantske usluge.

ZA KONTAKT:

Molba Domandina interna allo "Sportello documenti e tutele" - Altro Diritto - Spoljni kontakti c/o centro Attavante - tel. 055.7364043 (15.00-21.00)

attavante@hotmail.it - adir@altrodiritto.unifi.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Arci - Comitato Territoriale di Firenze (Associazione Promozione Sociale)

- Kursevi slikanja, muzike, plesa, organizovanje manifestacija.
- Udruženje "Scarcerarci" za sportske aktivnosti. (Nicola Zuppa). Kontakt: Ufficio Educatori.

ZA KONTAKT:

Arci - Comitato Territoriale di Firenze tel. 055.262971 - Francesca Chiavacci, - tel. 055.26297245 - Piazza de Ciompi, 11 - parissi@arci.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Arci - Centro Servizi

- Projekat za pomoć zatvorenicima u pronalaženju posla.

ZA KONTAKT:

Angelica Pea, Patrizia Del Sere, Marcello Bartalucci - via Dell'Anconella 4/r tel. 055.225778 - fax 055.2306625 - cc.centroservizi@email.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Alcolisti Anonimi**

- *Pomoć za borbu protiv alkoholizma, za slobodna lica ili ona kojima su odobrene alternativne mere. Koristi se van zatvora.*

ZA KONTAKT:

Eugenio Lumini - "Gruppo Rucellai" Piazza S. Salvi, 4 - tel. 055.671296

indiano38@aliceposta.it

Spoljna aktivnost

➤ **Arci - Scarcerarci (Associazione)**

- *Sportske aktivnosti, civilna zaštita, prikupljanje fondova. Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Nicola Zuppa - tel. 055.26297230 - Piazza de Ciompi, 11

scarcerarci@libero.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Associazione Volontariato Penitenziario (Associazione Onlus)**

- *Dnevna prihvatna struktura Attavante za pomoć licima kojima su odobrene alternativne mere. Kupovina knjiga za osudjenike koji studiraju.*

- *Projekat Giobbe za davanje veša i proizvoda za ličnu higijenu. Popuniti odgovarajući molbeni obrazac (domandina).*

ZA KONTAKT:

Carla Cappelli, Maria Milani, Dimitri Sani, Stefano Barbieri - tel. 055.486140 (segreteria telefonica e fax) - attavante@hotmail.it

Sede: Via Cavour 57, presso il Tribunale di Sorveglianza.

Centro Attavante tel. 055.7364043 (15.00-21.00)

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **CARITAS (Associazione Onlus) - CENTRO ACCOGLIENZA "IL SAMARITANO"**

- *Prihvatna struktura pri centru "Il Samaritano" za zatvorenike na dopustu, osudjenike sa alternativnim zatvorskim merama ili bivše zatvorenike.*

ZA KONTAKT:

pismenim putem: Caritas, Samaritano Via Baracca, 150/e - Firenze.

Leonardo Salimbeni, Valentina Monti, Lisa Vannini, Simone Ihle.

Via F. Baracca, 150/e - Firenze - tel. 055.3438680

oppure: Caritas, Via de' Pucci 2 - tel. 055.267701 - accoglienza@caritasfirenze.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Teatro degli Stregatti (Associazione)**

● *Pozorišne aktivnosti sa zatvorenicima kaznenog zavoda Sollicciano - muško odeljenje. Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Elisa Taddei, Luana Ranallo, Ufficio Educatori Sollicciano tel. 055.73721

Unutrašnja aktivnost

➤ **CIAO "Centro Servizi" (Associazione Onlus) - CENTRO ACCOGLIENZA**

"CASANOVA"

● *Pomoć i pružanje informacija vezanih za alternativne mere i posao. Prihvatni centar.*

ZA KONTAKT:

pismenim putem: Associazione Ciao - Via delle Ruote 39 - Firenze

E. Cecchi, G. Parissi, L. Tusacciu - tel. 055.4630876 / 055.4633523

cc.centroservizi@gmail.com - Orar 9.30-13.00 lun-ven su appuntamento

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Suore Vincenziane S. Caterina - Centro accoglienza femminile S. Maria**

● *Prihvatni centar za žene kojima je odobren nagradni dopust ili alternativa mera.*

ZA KONTAKT: Domandina interna

Suor Rosa, tel. 055.495341/ 055.472053

Via S. Caterina d'Alessandria, 15 - Firenze - s.caterina.fi@libero.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Cooperativa CAT**

● *Jezičko-kulturna medijacija pri zatvoru Sollicciano.*

ZA KONTAKT: Ufficio Educatori

Via Slataper, 2 - Firenze - tel. 055.4487953/055.4222390 - interpretariato@copcat.it

Unutrašnja aktivnost

➤ **OASI - CENTRO DI ACCOGLIENZA Padri Mercedari**

● *Prihvatni centar za zatvorenike na dopustu, osudjenike sa alternativnim zatvorskim merama, bivše zatvorenike.*

ZA KONTAKT:

pismenim putem: OASI Via Accursio, 19 - Firenze -

Padre Dino Lai, Paolo Martinino, Giovanni Colantuono, Lucia Niccolai

Centro Padri Mercedari, Via Accursio, 19 - Firenze - tel. 055.2049112

antonio.pinna@padrimercedari.it - www.oasifirenze.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Fondazione Michelucci**

- *Studije i istraživanja o zatvoru i odnosu između zatvora i društva.*

ZA KONTAKT:

Fondazione Giovanni Michelucci - Via Beato Angelico, 15 - 50014 - Fiesole - Firenze
Nicola Solimano, Mara Ceccatelli, Alessio Scandurra, Saverio Migliori.

tel. + 39.055.597149 - Fax + 39.055.59268

fondazione.michelucci@michelucci.it - www.michelucci.it

Spoljna aktivnost

➤ **Cooperativa Sociale Ulisse**

- *Aktivnost unutar i van zatvora: radionica unutar Kaznenog zavoda Sollicciano, vanzatrovska radionica za popravku bicikala iz gradskog skladišta. Iznajmljivanje bicikala u gradu. Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Gianni Autorino Via Galeotti, 7 - Firenze - tel. 055.6505295

presidenza@cooperativaulisse.org

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Il Giardino dei Ciliegi (Associazione)**

- *Kurs kreativnog pisanja za žene: naučiti kako se pišu i pričaju priče. Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Mara Baronti, Monica Sarsini, Via dell'Agnolo, 5 - tel. 055.2001063

ilgiardinodeiciliegi1@virgilio.it

Unutrašnja aktivnost

➤ **Il Muretto**

- *Pomoć zatvorenim licima kroz razgovore i procese reintegracije.*

ZA KONTAKT:

pismenim putem: Don Alessandro Santoro Via Lombardia 1/p Le Piagge - Firenze

tel. 055.373737 - ilmuretto@libero.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ **Il Varco (Associazione)**

- *Prevaspitna aktivnost vezana za reintegraciju, pratnju i asistenciju preko ostalih udruženja za traženje posla.*

ZA KONTAKT: Domandina diretta

Giuseppe Mancini c/o Centro Attavante, 2 - tel. 055.7364043

giuseppemancini@hotmail.com - giuseppemancini@ilvarco.org

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Leonardo Onlus (Associazione)

- *Periodične posete zatvorenicima i pomoć u ponovnom uključivanju na tržište rada.*

ZA KONTAKT:

Quirino Caselli - Leonardo onlus c/o Cavip/Org. Caselli - Via Magenta,19 - 50123 Firenze - tel. 055.287388 - quirino@caselli.it

Unutrašnja aktivnost

➤ Liberarsi - Associazione Onlus

- *Informacije i kontrainformacije o zatvoru preko novina i web sajta.*

ZA KONTAKT:

Via A. Tavanti, 20 - Firenze - tel/fax 055.473070 - assliberarsi@tiscali.it C.G. De Vito

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Mediamente (Associazione)

- *Jezičko-kulturni posrednici*

ZA KONTAKT:

Via Della Torretta, 12 - 50137 - Firenze - Patrizia Bertoletti 328.8843209

Mediatori: Kaliopi Vojo, Silvia Banu, Mohammed Zgar.

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Pantagruel (Associazione)

- *Pomoćne i radne aktivnosti, kako unutrašnje tako i spoljne (pravljenje lutaka). Realizacija novinskog lista za žene.*

ZA KONTAKT: Domandina diretta

Salvatore Tassinari, Daria Tommasini, Letizia Santoni, Fiorella Caporali, Barbara Spaccapietra Via Tavanti, 20 - Firenze - tel. 055.473070

asspantagruel@virgilio.it - www.informacarcere.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Società di S. Vincenzo de Paoli

- *Pomoć i asistencija zatvorenicima i informisanje spoljnih subjekata o životu u zatvoru.*

ZA KONTAKT: Domandina diretta

Via degli Alfani, 47 - 50121 - Firenze - tel. 055.211378

Referente: Anna Giulia Marchi - annagiulia.marchi@katamail.com

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Scuola Edile

● *Stručni kursevi u oblasti izgradnje. Vanzatvorski staževi. Obuka i uključivanje na tržište rada. Solliccianino (Gozzini). Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Sig. Bruno Ferrari Via L. il Magnifico, 8 - 50129 - Firenze - tel. 055.4625035
angelazampini@scuolaedile.fi.it - www.scuolaedile.fi.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ Telefono Azzurro (Associazione Onlus)

● *Pomoć majkama zatvoricama i njihovoj deci. Odvodjenje dece u jaslice. Saradnja na projektu Theo za spoljno prihvatanje osudjenica kada su u pitanju majke s decom.*

ZA KONTAKT: Domandina diretta

Silk Stegemann Via Assisi, 20 - tel. 055.781481
sstegemann@inwind.it - firenzeazzurro@azzurro.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ UISP (Associazione)

● *Fizičko zabavna aktivnost. Kontakt: Ufficio Educatori.*

ZA KONTAKT:

Orlando Materassi Via Bocchi, 32 - Firenze - tel. 055.6583501 - solidarieta@uon.it

Unutrašnja i spoljna aktivnost

➤ 8.1 Javne Ustanove

KAZNENE JAVNE USTANOVE

➤ CARCERE DI SOLLICCIANO

Via G. Minervini, 2r - 50142 - Firenze
tel. 055.73721

➤ CARCERE MARIO GOZZINI "SOLLICCIANINO"

Via G. Minervini, 8r - 50142 - Firenze
tel. 055.755451/055.755589, con SEZIONE SEMI-LIBERI

➤ UFFICIO PER L'ESECUZIONE PENALE ESTERNA - UEPE -

Borgo La Croce, 60r - 50126 - Firenze
tel. 055.2631905-2631924

► TRIBUNALE DI SORVEGLIANZA

Via Cavour, 57 - 50121 - Firenze
c/o Corte d'Appello
tel. 055.50051

SOCIJALNE SLUŽBE OPŠTINE FIRENCA

► SIAST N° 1

Via Verdi, 24 - 50125 - Firenze - tel. 055.2769629
Oltrarno - tel. 055.218930 – 055.218255
S. Jacopino - tel. 055.334301- 055.334302

► SIAST N° 2

Via Gabriele D'Annunzio, 29 - 50135 - Firenze
tel. 055.6264907

► SIAST N° 3

Piazza Elia della Costa, 3 - 50126 - Firenze
tel. 055.6817411

► SIAST N° 4

Villa Vogel - Via delle Torri, 23 - 50142 - Firenze - tel. 055.2767137 - fax 055.2767154
Centrul Social Isolotto - tel. 055.7875001-012 fax 055.7875532
Centrul Social Legnaia Lungarno S. Rosa, 13 - tel. 055.2287811-22 fax 055.2276133

► SIAST N° 5

Via Lambruschini, 33 - 50134 - Firenze - tel. 055.2767071
Centro Le Piagge - Via Dell'Osteria - tel 055.3224262 - fax 055.3224250
Centro Rifredi-Castello - Via C. Bini, 5/a - tel. 055.447891 - fax 055.4478938
Centro Novoli-Lippi - Viale Guidoni, 178/b - tel. 055.3283616 - fax 055.3283625

► UFFICIO CARCERE

Via Verdi, 24 - 50125 - Firenze - 3° piano (bus 14 e 23)
tel. 055.2769785 - fax 055.2769602 - m.verna@comune.fi.it

➤ GARANTE DETENUTI

Piazza della Parte Guelfa, 3 - 50123 - Firenze

Palazzo Canacci - 50125 - Firenze

tel. 055.2769138 - 055.2769137 - [garante.detenuti@comune.fi.it](mailto:garante detenuti@comune.fi.it)

➤ POLO DELLE MARGINALITÀ

IPAB "Educatario del Fuligno" - Via Faenza, 48 - Firenze - tel. 055.210232 /

055.2670323 / 055.2670615 - fax 055.2645498

➤ ALBERGO POPOLARE

Via della Chiesa, 66 - Firenze

tel. 055.211632

➤ UFFICIO IMMIGRAZIONE (zatvoren sredom popodne)

Via Verdi, 24 - Firenze - piano terra (accanto alla Poste)

3° piano Ufficio SPRAR Richiedenti Asilo

tel. 055.2769604 / 055.2769632 - immigr@comune.fi.it

SLUŽBE ZA ZAVISNIKE OD ALKOHOLA I NARKOTIKA ASL 10 - FIRENZE

➤ FIRENZE - SERT A

Borgo Pinti, 68r - 50121 - Firenze

tel. 055.246061 / 055.2460622 - fax 055.24606037

Via dell'Arcolaio, 2/a - 50135 - Firenze

tel. 055.6264054 / 055.6264056 - fax 055.6264060

➤ FIRENZE - SERT B

Piazza del Carmine, 17 - 50124 - Firenze

tel. 055.287299 / 055.210730 / 055.210571 - fax 055.211811

Lungarno S. Rosa, 13 - 50142 - Firenze

tel. 055.2285667 / 055.2285757 / 055.2285707 - fax 055.2285785 / 055.2285760

➤ FIRENZE - SERT C

c/o Villino Passeri - Via L. Il Magnifico, 102 - 50129 - Firenze

tel. 055.6264430 / 055.6264431 - fax 055.6264445

c/o Villa Basilewsky (solo SAT) - Via L. Il Magnifico, 104 - 50129 - Firenze
tel. 055.6264436 - fax 055.6264446

➤ FIRENZE - SESTO FIORENTINO

Via Gramsci, 161 - 50019 - Sesto Fiorentino (FI)
tel. 055.4498323 - fax 055.4498333

➤ SERT CAMPI BISENZIO

Via dei Bruni, 49 - 50013 - Campi Bisenzio (FI)
tel. 055.8960218 - fax 055.891861

➤ SERT SCANDICCI

Via Rialdoli, 80 - 50018 - Scandicci (FI)
tel. 055.7294240 - fax 055.7294240

➤ SERT CHIANTI - BAGNO A RIPOLI

c/o Ospedale Ponte a Niccheri - Via dell'Antella, 58 - 50011 - Antella
Bagno a Ripoli (FI) - tel. 055.2496210 - fax 055.2496236

➤ SERT FIGLINE VALDARNO

c/o Presidio Ospedaliero Serristori
Via G. da Terrazzano, 20 - 50063 - Figline Valdarno (FI)
tel. 055.9508330 / 055.9508230 / 055.9508429 - fax 055.9508431

➤ SERT MUGELLO - BORGO SAN LORENZO

Via F. Niccolai, 23 - Via Bandini, 12 - 50032 - Borgo San Lorenzo (FI) -
tel. 055.8495143 / 055.8457802 - fax 055.8494383

➤ SERT ÎN INTERIORUL SOLLICCIANO NCP

Via Minervini 2r - 50142 - Firenze
tel 055.73721 întrebați de Sert-ul din interior

AMBASADE I KONZULATI

➤ ALBANIA - Repubblica d'Albania

SEZIONE CONSOLARE:

via Asmara, 3/5 - 00199 - Roma - tel. 06.86224130 - fax 06.86216005

CONSOLATO GENERALE:

piazza Duomo, 17 - 20122 - Milano - tel. 02.86467423 - fax 02.86995396

Circoscrizione: Lombardia, Emilia Romagna, Friuli Venezia Giulia, Marche, Piemonte, Toscana, Trentino Alto Adige, Umbria, Valle d'Aosta, Veneto.

➤ ALGERIA - Repubblica Algerina Democratica e Popolare

sito internet: www.algerianembassy.it

SEZIONE CONSOLARE:

via Barnaba Oriani, 26 - 00197 - Roma - tel. 06.8084141 - fax 06.80660498

CONSOLATO GENERALE:

via Rovello, 7/11 - 20121 - Milano

tel. 02.7208603 / 02.72003266 - fax 02.7208595

Circoscrizione: Lombardia, Piemonte, Valle d'Aosta, Trentino Alto Adige, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Emilia Romagna, Toscana.

➤ BULGARIA - Repubblica di Bulgaria

SEZIONE CONSOLARE:

via P.P. Rubens, 21 - 00197 - Roma - tel. 06.3224640 / 06.3224643 - fax 06.3226122
bgamb.roma@tin.it

CONSOLATO ONORARIO:

piazza San Marco, 3 - 50121 - Firenze - tel. 055.289551 - fax 055.217609

Circoscrizione: Toscana.

➤ CINA - Repubblica Popolare Cinese

SEZIONE CONSOLARE:

via Bruxelles, 56 - 00198 - Roma - tel. 06.85350118 - fax 06.8413467

CONSOLATO GENERALE:

via dei Della Robbia, 39 - 50132 - Firenze
tel. 055.5058188 / 055.520699 - fax 055.5520698

Circoscrizione: Toscana, Liguria, Umbria, Marche.

➤ MAROCCO - Regno del Marocco

sito internet: www.ambasciatadelmarocco.it

SEZIONE CONSOLARE:

via Lazzaro Spallanzani, 8/10 - 00161 - Roma - tel. 06.4402524 / 06.4402587 /
06.4402506 - fax 06.4402695 - sifamaroma@ambasciatadelmarocco.it

CONSOLATO GENERALE:

via del Carrozzaio, 3 - 40138 - Bologna - tel. 051.538763 - fax 051.531863

Circoscrizione: Emilia Romagna, Umbria, Toscana, Marche, Veneto, Friuli Venezia Giulia.

➤ ROMANIA

sito internet: www.roembit.org

SEZIONE CONSOLARE:

via del Serafico, 69/75 - 00142 - Roma
tel. 06.51531155 / 06.51965266 - fax 06.51531151 - amdiroma@roembit.org

CONSOLATO GENERALE:

via Gignese, 2 - 20100 - Milano
tel. 02.40074018 - fax 02.40074023

Circoscrizione: Lombardia, Piemonte, Liguria, Valle d'Aosta, Veneto, Friuli Venezia Giulia, Trentino Alto Adige, Emilia Romagna, Toscana.

➤ TUNISIA - Repubblica Tunisina

CONSOLATO:

via delle Egadi, 13 - 00141 - Roma
tel. 06.87188006 / 06.87183159 - fax 06.87188002

Circoscrizione: Lazio, Toscana, Sardegna, Abruzzo, Umbria, Marche.

*Il progetto "Leccio" è finanziato dalla Regione Toscana - Giunta Regionale -
Direzione generale diritto alla salute e politiche di solidarietà.
Area di coordinamento politiche sociali integrate, Settore cittadinanza sociale.
Decreto R.T. n. 3336 del 16/07/08.*